

วารสาร วิชาการ

ปีที่ 16 ฉบับที่ 4

เดือนตุลาคม-ธันวาคม 2556

บทบรรณาธิการ

ปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยและประเทศสมาชิก 10 ประเทศ จะก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และการบริหาร ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค ส่งเสริมความร่วมมือกันระหว่างอาเซียนกับนานาประเทศ นักการศึกษาทุกท่านคงปฏิเสธไม่ได้ว่าเมื่อใดก็ตามที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น การจัดการศึกษาจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งเมื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน คือ การเคลื่อนย้ายทุนและการลงทุนอย่างเสรี รวมทั้งแรงงานฝีมือมีอิสระในการหางานทำได้กว้างขวางขึ้น ดังนั้น การพัฒนาเยาวชนไทยให้มีความพร้อมและเป็นกำลังสำคัญของประเทศจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และกระบวนการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนก็คงไม่พ้นที่จะต้องเตรียมเยาวชนไทยให้มีศักยภาพ ให้พร้อมเผชิญสถานการณ์การแข่งขันในเวทีโลกได้ทัดเทียมกับประเทศสมาชิกอื่นๆ

วารสารวิชาการฉบับนี้ ได้นำเสนอบทความทางวิชาการที่น่าสนใจ โดยเน้นการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน อาทิ กระบวนการจัดการเรียนการสอน “เกมเศรษฐกิจอาเซียน” ของโรงเรียนภูเขียว ที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการเล่นเกมเชิงสร้างสรรค์, ภารกิจบางส่วนของ สฟฐ. เพื่อสร้างความพร้อมด้านอาเซียนให้กับนักเรียน บทความเรื่อง กระเป๋ามหัศจรรย์ ยารวมมิตรพิชิตการสอน ROCK & RAP for Mathematics : RRM เรียนคณิตศาสตร์แบบมันๆ เป็นต้น ท่านสามารถติดตามรายละเอียดได้ในเล่ม กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านผู้อ่านจะได้รับประโยชน์ไม่มากนักน้อย พบกันใหม่ปีหน้าค่ะ

สารบัญ CONTENTS

กระเป๋ามหัศจรรย์ (Miracle Bag)	2
อ่านและเขียนอย่างเลือกสรร	14
ย่ำรวมมิตรพิชิตการสอน	22
เกมเศรษฐีอาเซียน : สื่อการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน(2)	38
กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ จากกระดานหมุดสู่การเขียนด้วยจุดมหัศจรรย์	48
แนวทางพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นการสอนแบบโครงงาน เพื่อส่งเสริมความสามารถการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ของผู้เรียน	60
ROCK & RAP for Mathematics :RRM เรียนคณิตศาสตร์แบบมันๆ	70
CARE. :หลักสูตรการสร้างภูมิคุ้มกัน ด้านยาเสพติดในสถานศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่	80
สพฐ. สร้างความพร้อมให้เด็กไทยก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน อย่างมั่นใจในปี 2558	90

CONTENTS

กระเป๋ามหัศจรรย์

(Miracle Bag)

โดย...จิรัชานันท์ บวรปิยวัฒน์

ครู วิทยาลัยครูชำนาญการพิเศษ

ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปฏิบัติราชการโครงการ

เรียนร่วม โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

โรงเรียนวัดหงส์รัตนารามเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาให้กับนักเรียนทั่วไปตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเปิดโอกาสให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ประเภทออทิสติก บกพร่องทางสติปัญญา และบกพร่องทางการเรียนรู้ได้เรียนร่วมกับนักเรียนปกติ ด้วยความร่วมมือจากศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ส่งข้าราชการครูมาช่วยราชการในโครงการเรียนร่วม ซึ่งผู้เขียนเป็นครูรับผิดชอบจัดการศึกษาให้กับนักเรียนดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนได้จัดเป็นห้องเรียนเฉพาะเรียกว่า *ชั้นเรียนพิเศษ* ในห้องเรียนของผู้เขียนมีนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 มีนักเรียนหลากหลายอาการ ตั้งแต่ระดับเรียนได้ถึงเรียนไม่ได้ คือ มีอาการรุนแรงน้อยถึงรุนแรงมาก นักเรียนกลุ่มนี้มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ แสดงออกอย่างชัดเจนในขณะที่เรียน เช่น อยู่ไม่นิ่ง ลุกเดินไปมา ทำร้ายเพื่อน กรีดร้อง ดิดวาร์สาร เล่นของเล่นซ้ำซาก เขย่งปลายเท้า น้ำลายไหลไม่หยุด เล่นกับเพื่อนไม่เป็น จ้องมองวัตถุที่หมุนๆ ได้ทั้งวัน เช่น พัดลม บางคนเขียนหนังสือกววน อ่านเขียนไม่ได้ ทำให้นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ และเป็นไปไม่ได้ที่ครูเพียงคนเดียวจะสอนนักเรียนครบทุกชั้น ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาผู้เขียนได้ตระหนักและคิดค้นหาวิธีการ และกลวิธีที่จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ให้มากที่สุด แต่ไม่ประสบความสำเร็จ ส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์เท่านั้น ซึ่งผู้เขียนได้ตระหนักอยู่เสมอว่าการอ่านเขียนค่านั้น ถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งต่อนักเรียนทุกคน เพราะจะช่วยให้เด็กมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ ความเพลิดเพลิน และสามารถสื่อสารกับบุคคลอื่นให้เข้าใจได้ตามความต้องการ

ถึงแม้ว่าทุกคนจะเข้าใจธรรมชาติของนักเรียนพิการว่าเรียนตามศักยภาพตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) ที่ทุกฝ่ายร่วมกันวางแผน แต่ด้วยความคาดหวังของผู้ปกครอง ครูผู้สอน ต่างก็หวังและปรารถนาต้องการที่จะให้นักเรียนเหล่านี้สามารถอ่าน เขียน เรียนรู้ได้เช่นเดียวกับนักเรียนทั่วไป ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนได้ตระหนักถึงแนวทางของการแก้ปัญหาดังกล่าว จึงได้สร้างนวัตกรรม *กระเป๋ามหัศจรรย์ (Miracle Bag)* แก้ปัญหาการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนดังกล่าว เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ สามารถอ่านออก เขียนได้ สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในชีวิตประจำวัน การสื่อสารกับบุคคลอื่น และการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

กระป๋องมหัศจรรย์ (Miracle Bag) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

เรื่อง การอ่าน เขียนคำ และประโยค ประกอบด้วย คำที่นักเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ และนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน คัดเลือกคำโดยครูภาษาไทย ครูการศึกษาพิเศษ และผู้ปกครอง นำคำที่ได้จัดแบ่งกลุ่มคำ พร้อมตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

- หน่วยที่ 1 เด็กดีที่น่ารัก (สวัสดีค่ะ สวัสดีครับ ขอบคุณ ขอโทษ ขอ...หน่อย)
- หน่วยที่ 2 ร่างกายของฉัน (หู ตา มือ เท้า จมูก)
- หน่วยที่ 3 โรงเรียนน่าอยู่ (ธงชาติ คุณครู ภารโรง แม่ครัว นักเรียน)
- หน่วยที่ 4 เครื่องเขียน (ดินสอ ยางลบ สมุด หนังสือ กระเป๋)
- หน่วยที่ 5 หนูทำได้ (ปิด เปิด กวาด เช็ด ถู)
- หน่วยที่ 6 เล่นสนุกสุขสันต์ (ชิงช้า กระโดด หมากหลุม ม้าหมุน วิ่งเล่น)
- หน่วยที่ 7 บ้านแสนรัก (ห้องรับแขก ห้องครัว ห้องนอน ห้องพระ ห้องน้ำ)
- หน่วยที่ 8 สัตว์อันตราย (งู เสือ สิงโต จระเข้)
- หน่วยที่ 9 สัตว์เลี้ยง (ไก่ หมู เป็ด ปลา กุ้ง)
- หน่วยที่ 10 สัตว์น้ำรู้ (สุนัข แมว ช้าง ยีราฟ ควาย)
- หน่วยที่ 11 ฝนจ๋า (ฝน เมฆ ร่ม หมวก เสื้อกันฝน)
- หน่วยที่ 12 ดอกไม้แสนสวย (มะลิ พุทธรักษา ดอกบัว ดอกเข็ม กล้วยไม้)
- หน่วยที่ 13 ผีเสื้อ (ดักแด้ หนอน ดอกไม้ ใบไม้ ผีเสื้อ)
- หน่วยที่ 14 ข้าว (ชาวนา พุงนา รวงข้าว ข้าวเปลือก ข้าวสาร)
- หน่วยที่ 15 ไข่หรรษา (ไข่ต้ม ไข่ตุ๋น ไข่เจียว ไข่ดาว ไข่น้ำ)
- หน่วยที่ 16 เทียวเมืองไทย (ทะเล น้ำตก ภูเขา สวนสัตว์ สวนสนุก)
- หน่วยที่ 17 ปลอดภัยไว้ก่อน (สะพานลอย ทางม้าลาย ไฟเขียวไฟแดง ไฟเหลือง)
- หน่วยที่ 18 ชุมชนของเรา (วัด ตลาด ธนาคาร สถานีตำรวจ โรงพยาบาล)

แต่ละหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วยสื่อการเรียนรู้ดังนี้

1. บัตรภาพ บัตรคำ ของแต่ละหน่วย
2. ชื่อนักเรียน
3. แผ่นฟิวเจอร์บอร์ด
4. คำง่าย ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในประโยค
5. แบบฝึกทักษะ

ขั้นตอนการใช้กระเป๋ามหัศจรรย์ (Miracle Bag)

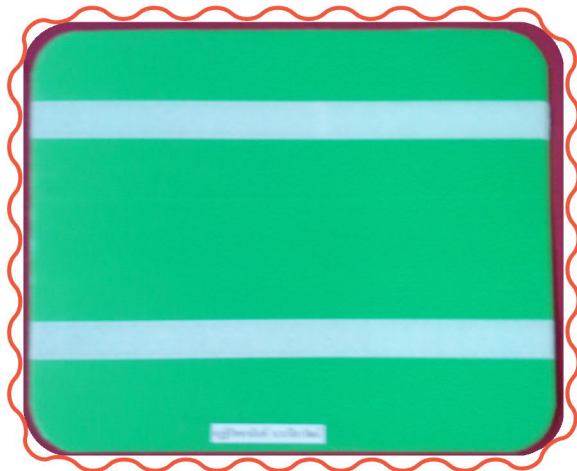
1

นักเรียนเลือกเรื่องที่นักเรียนสนใจ หรือครูดำเนินการสอนตามลำดับ
ตั้งแต่หน่วยที่ 1 - 18 ในภาคเรียนที่ 1

2

เปิดกระเป๋าหีบแผ่นฟิวเจอร์บอร์ดออกจากกระเป๋า

3

นำบัตรภาพสอนนักเรียนให้สังเกต สนทนา เกี่ยวกับภาพในหน่วยการเรียนรู้
ฝึกการอ่าน การพูด การออกเสียงจากภาพ จากนั้นครูจึงนำบัตรคำมาวางใต้ภาพ
ฝึกอ่าน ฝึกเขียนทีละภาพ จนครบทั้ง 5 คำ

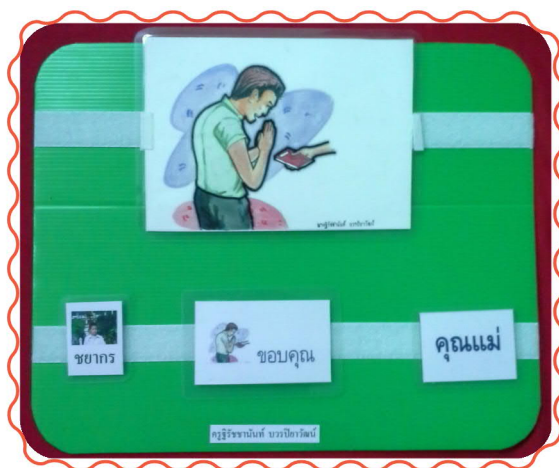
4

ครูพลิกภาพด้านคำขึ้นมาฝึกให้นักเรียนอ่านคำ สอนซ้ำๆ โดยเน้น ย้ำ
ซ้ำ ทวน

5

จากนั้นจึงฝึกสนทนาเป็นประโยคเพื่อการสื่อสาร โดยการฝึกนั้นให้เริ่มจาก
ตัวนักเรียน เช่น ชยากร ขอขอบคุณ คุณแม่ โดยที่ครูเพิ่มเติมความรู้ให้นักเรียนเข้าใจ
คำว่า “ขอบคุณ” ว่าใช้เมื่อใด กับใคร (ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องให้นักเรียนออกทิสติก
กลุ่มรุนแรงมากได้เรียนรู้)

ชั้นตอนนี้นักเรียนสามารถเขียนประโยคได้จนเกิดทักษะ ความชำนาญ โดยสามารถเขียนประโยคจากภาพเป็นตัวหนังสือ เช่น ชยากร ขอขอบคุณ คุณพ่อ เมื่อฝึกอ่านแล้วสามารถให้นักเรียนคัดลงในสมุดงาน

เมื่ออ่านได้คล่องแล้ว ครูสามารถให้นักเรียนทำแบบฝึก ซึ่งในแต่ละแบบฝึก มีกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ให้นักเรียนวิเคราะห์ภาพ ฝึกอ่านคำและคัดตามแบบ

กิจกรรมที่ 2 ให้นักเรียนวิเคราะห์ภาพ แล้วลากเส้นจับคู่ภาพที่มีความหมายตรงกับคำ

กิจกรรมที่ 3 ให้นักเรียนวิเคราะห์ภาพ แล้ววงกลมคำเขียนที่มีความหมายตรงกับภาพ

กิจกรรมที่ 4 ให้นักเรียนวิเคราะห์ภาพ แล้วขีด / หน้าคำที่เขียนถูกต้องและคัดคำใหม่

กิจกรรมที่ 5 ให้นักเรียนวิเคราะห์ภาพ สระ แล้วนำมาประสมเป็นคำ

กิจกรรมที่ 6 ให้นักเรียนคิด วิเคราะห์ และลากเส้นจับคู่ประสมคำให้ได้ใจความ

กิจกรรมที่ 7 ให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ พยัญชนะ สระ ที่กำหนดให้ แล้วเขียนเป็นคำใหม่ให้ถูกต้อง

กิจกรรมที่ 8 วิเคราะห์คำแล้วเติมพยัญชนะที่หายไปให้เป็นคำที่สมบูรณ์ และคัดคำใหม่

กิจกรรมที่ 9 วิเคราะห์คำที่กำหนดให้ แยกส่วนประกอบของคำ

กิจกรรมที่ 10 วิเคราะห์ส่วนประกอบของคำที่กำหนดให้ แล้วสังเคราะห์เป็นคำใหม่

กิจกรรมที่ 11 อ่านวิเคราะห์คำ แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นประโยคที่ถูกต้อง

กิจกรรมที่ 12 วิเคราะห์คำที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถาม (ครูอ่านโจทย์ให้ฟัง 2 ครั้ง)

กิจกรรมที่ 13 อ่าน คิด วิเคราะห์ประโยคที่กำหนดให้ แล้วนำไปเขียนได้ภาพ

กิจกรรมที่ 14 1. คิดวิเคราะห์ภาพ และคำ แล้วสังเคราะห์เรียงเป็นประโยค

2. ขีด / หน้าประโยคที่ถูกต้อง และคัดประโยคใหม่

กิจกรรมที่ 15 ดูภาพ คิด วิเคราะห์ แล้วเขียน

7

ฝึกนักเรียนให้เขียนเป็นประโยคจากภาพอย่างสร้างสรรค์ตามความคิด
ของนักเรียน ตัวอย่างเช่น

จारी สวัสดิ์ คุณพ่อ (หน่วยที่ 1)

ชยากร ล้างเท้า ก่อน เข้า บ้าน (หน่วยที่ 2)

นามิ ช่วยภารโรง กวาดใบไม้ (หน่วยที่ 3)

ธนาคาร หา หนังสือ ใน ห้องสมุด (หน่วยที่ 4)

ผลที่ได้รับ

นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้คล่องขึ้นอย่างชัดเจน
และรวดเร็ว สามารถเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ และ
เขียนได้ดีกว่านักเรียนปกติ สามารถเข้าเรียนในระดับ
มัธยมศึกษาจนได้รับคำชื่นชม สร้างชื่อเสียงและเป็น
แบบอย่างที่ดี

อ่านและเขียน อย่าง ลือกลสร

โดย...สมพร จารุณัฐ
ข้าราชการบำนาญ

การเขียนที่เราคุ้นเคยกันมาตั้งแต่ชั้นเรียนระดับต้นๆ จนถึงระดับอุดมศึกษา เวลาจะต้องเขียนเรียงความ เราจะได้รับคำแนะนำจากครูสอนเขียนซ้ำแล้วซ้ำเล่าว่า ควรคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ยากจะเขียนในลักษณะที่เป็นหัวข้อกว้างๆ ก่อน แล้วค่อยๆ คิดกำหนดเรื่องนั้นให้แคบเข้า หาประเด็นที่คิดว่าน่าสนใจ แล้วเขียนเรื่องเฉพาะเกี่ยวกับประเด็นนั้น การกำหนดหัวข้อที่แคบลงจะเป็นกรอบกำหนดเนื้อหาสาระที่เราจะค้นคว้ามานำเสนอ อย่าเขียนเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่กว้างมาก เพราะอาจจะทำให้เรื่องของเรขาดจุดเน้นและไม่น่าสนใจ

เรายังได้รับคำแนะนำจากครูต่อไปเกี่ยวกับการเขียนเรียงความว่า เมื่อได้หัวข้อเรื่องและประเด็นที่จะนำเสนอเกี่ยวกับหัวข้อนั้นแล้ว ก็ค้นคว้าเนื้อหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนั้น เลือกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่เราต้องการจะเขียนนำมาวางแผนทำเป็นเค้าโครงเรื่อง จัดลำดับว่าจะกล่าวเรื่องใดก่อนเรื่องใดหลัง และคิดตั้งชื่อเรื่องเรียงความของเราให้ตรงกับเนื้อหาและประเด็นที่เรานำเสนอ ชื่อเรื่องกับเนื้อหาในเรื่องจะต้องสัมพันธ์เป็นเรื่องเดียวกัน ไม่ใช่ชื่อเรื่องอย่างหนึ่งเนื้อเรื่องเป็นอีกอย่างหนึ่ง เกี่ยวกับชื่อเรื่องและเนื้อเรื่องนี้เวลาฟังครูแนะนำเราสมัยเป็นนักเรียนก็คิดว่าเข้าใจ ไม่มีปัญหา แต่เวลาเราเขียนเรียงความตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้ที่ไร เรามักจะถูกตำหนิว่าเรียงความของเราเนื้อเรื่องไม่ค่อยตรงกับชื่อเรื่อง นอกจากนี้ครูยังสอนให้เราแบ่งการเขียนเรียงความเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนนำเรื่องในย่อหน้าแรก เกริ่นบอกว่าเราจะเขียนเกี่ยวกับเรื่องอะไร มีประเด็นเรื่องอย่างไร แล้วก็เขียนเข้าเนื้อเรื่องตามประเด็นที่เราบอกไว้ในตอนนำเรื่อง เมื่อเขียนจบเนื้อเรื่องตามประเด็นนั้นแล้ว ก็สรุปเรื่องในย่อหน้าสุดท้ายโดยกล่าวย้ำถึงประเด็นที่เราเขียนมาในเนื้อเรื่องอีกครั้งหนึ่ง เป็นอันจบเรียงความ

หลักการสำคัญเกี่ยวกับการเขียนเรียงความที่กล่าวมาข้างต้น ก็คือ เรียงความหรือบทความ เป็นงานเขียนขนาดสั้น ผู้เขียนจึงควรนำเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง โดยเน้นประเด็นความคิดใดความคิดหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ เพียงประเด็นเดียว คือ ผู้เขียนควรกำหนดจุดมุ่งหมายในการเขียนเรื่องอะไร เกี่ยวกับประเด็นอะไรให้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้การนำเสนอเนื้อหาและความคิดมีความกะทัดรัด มีความยาวพอเหมาะพอควรแก่เรียงความหรือบทความเรื่องหนึ่งๆ เช่น ถ้าเราสนใจเรื่อง “ปลาวาฬ” ต้องการเขียนเรียงความเกี่ยวกับปลาวาฬ เราอาจจะตั้งคำถามกับตัวเองว่า ทำไมเราสนใจปลาวาฬ มีอะไรที่น่าสนใจเกี่ยวกับปลาวาฬ คำตอบอาจจะยืดยาว เราจะเขียนทุกเรื่องเกี่ยวกับปลาวาฬนั้นคงเป็นไปได้ เรื่องอะไรเกี่ยวกับปลาวาฬที่เราคิดว่าน่าสนใจที่สุด จนเราอยากจะศึกษาค้นคว้านำมาเขียนและคิดว่าใครได้อ่านก็จะชอบและได้ความรู้ไปกับเราด้วย ในที่สุดเราก็ต้องเลือกเฉพาะบางเรื่องบางประเด็นเกี่ยวกับปลาวาฬมากำหนดเป็นจุดมุ่งหมายในการเขียนเกี่ยวกับปลาวาฬในเรียงความหรือบทความหนึ่งเรื่องของเรา เราอาจจะลงเอยเขียนเน้นเฉพาะพฤติกรรมที่แสดงถึงความเฉลียวฉลาดของปลาวาฬที่คล้ายคลึงกับมนุษย์

แล้วเลือกสรรเฉพาะเนื้อหาสาระหรือข้อค้นพบที่แสดงถึงความสำเร็จของ
 ปลาฉลามที่คล้ายคลึงหรือใกล้เคียงมนุษย์นำมาเสนอไว้ในเรียงความ เรื่องอื่นๆ เกี่ยวกับ
 ปลาฉลามต้องตัดทิ้งไปหมดเพราะนอกเรื่อง ถ้าเราต้องการจะเขียนทุกเรื่องหรือหลายเรื่อง
 เกี่ยวกับปลาฉลาม เราอาจจะต้องวางแผนเขียนหนังสือเกี่ยวกับปลาฉลามสักเล่มหนึ่ง
 หรือหลายเล่ม ถึงกระนั้นเราก็ยังต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของการเขียนเกี่ยวกับปลาฉลาม
 ในหนังสือของเราให้ชัดเจน ซึ่งนำไปสู่การกำหนดจำนวนบท เนื้อหาสาระ และ
 ประเด็นสำคัญๆ เกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องนั้นๆ ในแต่ละบท หัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย
 เกี่ยวกับเรื่องเหล่านั้น ตลอดจนความยาวของเนื้อหาที่เหมาะสมในแต่ละบทและ
 ของหนังสือทั้งเล่ม กล่าวคือเราต้องกำหนดเค้าโครงเนื้อหาของหนังสือทั้งเล่มและ
 ของแต่ละบท และเช่นเดียวกับเรียงความหรือบทความเรื่องหนึ่งในหนังสือแต่ละบท
 เราก็ต้องกำหนดจุดมุ่งหมายที่จำเพาะเจาะจงเกี่ยวกับการนำเสนอเนื้อหาในบทนั้นๆ
 จะกล่าวถึงเรื่องอะไร มีประเด็นสำคัญหรือสาระสำคัญอะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ
 จะแบ่งหรือกำหนดหัวข้อเรื่องอะไรบ้าง จะนำเรื่องอย่างไร เสนอเรื่องอย่างไร และ
 จะสรุปเรื่องอย่างไร

ในขณะที่ผู้เขียนต้องดำเนินการในการกำหนดจุดมุ่งหมายในการเขียนบทความหรือเรียงความเรื่องหนึ่งหรือหนังสือเล่มหนึ่ง ซึ่งผูกพันไปถึงการเลือกสรรหัวข้อเรื่อง เนื้อหาสาระ ประเด็นความคิดสำคัญหรือสาระสำคัญที่จะกล่าวเน้นในงานเขียนของเรา ผู้อ่านก็มีงานเกี่ยวกับกระบวนการอ่าน เริ่มจากกำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่าน เลือกสรรเรื่องที่จะอ่านให้ตรงตามจุดมุ่งหมาย และรู้จักเลือกสรรเนื้อหาสาระที่อ่านเพื่อเข้าถึงประเด็นสาระสำคัญได้ตรงตามที่คุณเขียนได้นำเสนอ

การที่ผู้อ่านคนใดคนหนึ่งจะเลือกอ่านเรียงความ หรือบทความ หรือหนังสือเรื่องใดก็ตาม ผู้อ่านย่อมต้องมีจุดมุ่งหมายในการอ่านหรือต้องการเลือกอ่านเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาก่อนเป็นเบื้องต้น ในฐานะผู้อ่าน เราอาจจำเป็นต้องอ่านเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพราะเป็นงานที่ครูมอบหมายมา เพราะเป็นเรื่องที่ต้องนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน หรือเป็นเพราะมีความสนใจทั่วๆ ไปเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ มาก่อนแล้วก็ได้ เราจะเลือกอ่านงานเขียนที่สนองจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับเนื้อเรื่องหรือหัวข้อเรื่องของเรา หรือเป็นที่น่าสนใจของเรา เราจะมองข้ามงานเขียนที่อยู่นอกจุดมุ่งหมาย

ในการอ่านหรือที่เราไม่สนใจ และแม้ว่าบางครั้งดูเหมือนว่าเราได้พบงานเขียนที่กล่าวถึงเรื่องที่เรามองหาหรือต้องศึกษาแล้ว เราก็ยังต้องพิจารณาในรายละเอียดว่างานเขียนนั้นๆ กล่าวถึงหัวข้อเรื่องที่ย่อยลงไปที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ตรงตามความต้องการของเราหรือไม่ เราอาจพบหนังสือเกี่ยวกับปลาวาฬที่เราต้องศึกษาหรือสนใจแล้วก็จริง แต่เราต้องการศึกษาหรือสนใจเฉพาะเกี่ยวกับการอนุรักษ์ปลาวาฬ หนังสือเล่มนั้นอาจกล่าวถึงเรื่องอื่นๆ ทุกเรื่องเกี่ยวกับปลาวาฬ ยกเว้นเรื่องการอนุรักษ์ หรือกล่าวไว้เพียง 1 - 2 หน้า เราก็คงไม่อ่านหนังสือนั้นตลอดทั้งเล่ม เราอ่านเฉพาะตอนที่เราสงสัยหรือต้องการในการอ่านบทความหรือเรียงความที่ตนเองเขียน มุ่งอย่างผิวเผินอาจเสนอเรื่องบางเรื่องที่เราต้องการอ่านตามจุดมุ่งหมายหรือตามความสนใจ แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียด บทความหรือเรียงความเกี่ยวกับเรื่องนั้นอาจเสนอประเด็นความคิดที่เราารู้อยู่แล้ว ไม่มีอะไรใหม่ หรือเสนอประเด็นความคิดไม่ตรงกับที่เราต้องการศึกษาหรือไม่น่าสนใจ เราก็อาจมองข้ามไป ไม่สนใจจะอ่าน และมองหาคำถามหรือเรียงความอื่นที่เราต้องการจริงๆ หรือที่น่าสนใจกว่า

ในกรณีนี้ที่ผู้อ่านเลือกได้งานเขียนที่ตรงตามความสนใจหรือจุดมุ่งหมาย เพื่อ
นำไปใช้ประโยชน์ในทางใดทางหนึ่งแล้ว ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถในการอ่านอย่าง
เลือกสรรที่สำคัญมากเพื่อทำความเข้าใจข้อความที่อ่าน เพื่อเข้าถึงความหมายและ
ความคิดที่เป็นสาระสำคัญที่ผู้เขียนนำเสนอในงานเขียนนั้น จึงจะก่อให้เกิดประโยชน์
สนองจุดมุ่งหมายในการอ่านเรื่องนั้นๆ อย่างแท้จริง หรือสนองความสนใจให้เพิ่มพูนขึ้น
ความสามารถในการอ่านอย่างเลือกสรรในระดับนี้เป็นการที่ผู้อ่านใช้เทคนิคการอ่าน
ทำความเข้าใจข้อความ และใช้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการเขียนที่ผู้เขียนใช้ในการนำเสนอ
เนื้อหามาประกอบกัน กล่าวคือ ผู้อ่านต้องมีทักษะในการอ่าน ทำความเข้าใจเกี่ยวกับ
ชื่อเรื่องหรือข้อบ่งชี้จะชี้แนะถึงเนื้อหาที่ผู้เขียนจะกล่าวถึงต่อไปอย่างไร บทนำเรื่อง
หรือสรุปเรื่องจะชี้แนะถึงสาระสำคัญของข้อความนั้นอย่างไร หัวข้อเรื่องแต่ละหัวข้อ
สื่อความหมายถึงเนื้อหาสาระและความคิดต่างๆ อย่างไร ประเด็นความคิดสำคัญ
ในแต่ละหัวข้อเรื่องคืออะไร แสดงไว้ตรงไหน ผู้เขียนใช้รูปแบบในการเรียบเรียงอย่างไร
ผู้อ่านจะติดตามความคิดเพื่อทำความเข้าใจประเด็นความหมายที่ผู้เขียนนำเสนออย่างไร
ความสามารถในการอ่านอย่างเลือกสรรและพินิจพิจารณาเหล่านี้ ทำให้ผู้อ่านไม่เพียง
เข้าถึงความรู้ ความคิด และสาระสำคัญของเนื้อหาในข้อความเท่านั้น ยังช่วยให้เข้าใจ

ความคิดและจุดมุ่งหมายของผู้เขียนที่อาจไม่ได้แสดงไว้อย่างชัดเจน สามารถประเมินเกี่ยวกับความตรงไปตรงมาหรืออคติ และความรอบรู้ของผู้เขียน รวมถึงคุณค่าของข้อเขียนนั้นๆ โดยรวมด้วย

การอ่านและการเขียนเป็นกระบวนการที่ผ่านการเลือกสรรทั้งของผู้อ่านและผู้เขียน ในขณะที่ก่อนจะอ่านและก่อนจะเขียน และขณะกำลังอ่านและกำลังเขียน การอ่านและการเขียนเป็นกระบวนการที่ฝ่ายหนึ่งคือผู้เขียน พยายามเลือกใช้เทคนิควิธีต่างๆ และความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีที่อีกฝ่ายหนึ่งคือผู้อ่านจะใช้ในการรับสารมาเป็นเครื่องมือส่งสาร ไม่ว่าจะอยู่ในงานเขียนประเภทใด ให้เกิดความชัดเจนมากที่สุด ขณะเดียวกันกับที่อีกฝ่ายหนึ่งคือผู้อ่าน ก็พยายามใช้ทักษะในการอ่าน และความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีที่อีกฝ่ายหนึ่งคือผู้เขียนใช้ในการส่งสารมาเป็นเครื่องมือในการรับสารให้ถูกต้องและสอดคล้องตรงกันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ความรู้ความชำนาญในการทำบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายในฐานะผู้อ่านและผู้เขียนและความรู้ความเข้าใจที่มีต่อการทำงานของกันและกัน หากมีมากเท่าไรก็เป็นเครื่องส่งเสริมให้การอ่านและการเขียนเป็นงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งช่วยส่งเสริมให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนดำเนินไปอย่างราบรื่นและสร้างสรรค์มากขึ้นเท่านั้น

ยํารวมมิตร พิชิต การร่อน

โดย...อุไรวรรณ ศักดิ์ศาสตร์

ครูโรงเรียนบ้านโนนศรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นมีมากมายหลายกระบวนการ ซึ่งครูผู้สอนต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชานั้นๆ ผู้เขียนจึงนำกระบวนการสอนที่เห็นว่าเหมาะสมมารวมกันเป็น “**ตำราวมิตรพิชิตการอ่าน**” ดังนี้

- ✓ เริ่มต้นด้วยการอ่านแบบ มปก.
- ✓ เริ่มต้นด้วย EAP Storyline
- ✓ หลากหลายกระบวนการ
- ✓ จบด้วยโครงงาน บูรณาการรู้ทุกกลุ่มวิชา
- ✓ แก้ปัญหาด้านการวิจัยในชั้นเรียน

สำหรับขั้นตอนการสอนและข้อดี/ข้อจำกัดของแต่ละรูปแบบ มีดังนี้

การอ่านแบบ มปก.

การสอนแบบ มปก. ย่อมาจาก “**มุ่งประสบการณ์ภาษา**” ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า Concentrated Language Encounter หรือ CLE ต่อมา รศ.ดร. เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ได้ตั้งชื่อเป็นภาษาไทยว่า “**การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา**” โดยได้แนวคิดจาก Pro. Courtney Cazden แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ประเทศอเมริกาว่า เด็กๆ จะเรียนภาษาได้จากประสบการณ์ของตนเองกับผู้อื่น และจะมุ่งมั่นต่อการสร้างความหมายของภาษาเพื่อสื่อความในการสื่อสาร ประสบการณ์นั้นจะเกิดขึ้นด้วยมีเจตนาจะเผชิญ (encounters) มากกว่าจะเกิดจากประสบการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นโดยบังเอิญมิได้เจตนา (experience) ซึ่งมีแนวทฤษฎีต่างๆ ที่เป็นแนวคิดและหลักการสำคัญ คือแนวทฤษฎีธรรมชาติ แนวทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสาร แนวทฤษฎีอรรถฐาน และแนวทฤษฎีการสอนอ่านและเขียน

การสอนแบบ มปก. มี 3 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1	ชั้น ป.1 - 2
รูปแบบที่ 2	ชั้น ป.3 - 4
รูปแบบที่ 3	ชั้น ป.5 - 6

ซึ่งแต่ละรูปแบบก็มีรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับระดับชั้นและแตกต่างกันไป ผู้เขียนซึ่งสอนอยู่ชั้น ป.3 – 4 จึงได้ใช้รูปแบบที่ 2 มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งมีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้เรียนอ่านเรื่องร่วมกันและอภิปราย/สนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านร่วมกับผู้สอน/ทำแผนผังสรุปความ (mapping) นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกันทีละวรรคทีละตอน ครูจะคอยถามว่าคำนี้ ข้อความนี้ นักเรียนเข้าใจอย่างไร เพื่อจะได้รู้ว่านักเรียนเข้าใจเนื้อเรื่องตามที่ผู้เขียนสื่อความออกมาหรือไม่ เมื่ออ่านไปจนจบเรื่องก็ร่วมกันอภิปรายว่าได้ความรู้ หรือข้อคิดอะไรจากเรื่องที่อ่าน และนำมาทำแผนผังสรุปความ

ขั้นที่ 2 ผู้สอนโยงเรื่องที่อ่านเข้าสู่เรื่องของนักเรียนและอภิปรายร่วมกัน ในขั้นนี้ครูต้องการอภิปรายและการสนทนาจากเรื่องที่อ่านเข้าสู่เรื่องราวของนักเรียนที่พบในชีวิตประจำวันของนักเรียนเอง เพื่อให้นักเรียนใช้ความคิดวิเคราะห์สิ่งสำคัญและเป็นประโยชน์แก่ตนจากเรื่องที่อ่านได้ หลังจากนั้นให้นักเรียนเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง

ขั้นที่ 3 เขียนเรื่องร่วมกันกับผู้สอนในกลุ่ม/เขียนเรื่องของผู้เรียนเองในกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มย่อย ในขั้นนี้นักเรียนต้องเขียนเรื่องร่วมกันในอรรถลักษณะ (แนวการเขียน) เดียวกันกับเรื่องที่ทำในขั้นที่ 1 โดยครูคอยตั้งคำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดว่าจะมีตัวละครกี่ตัว เป็นคน เป็นสัตว์ หรือสิ่งของ จะเริ่มเรื่องอย่างไร ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร แล้วเกิดอะไรขึ้น (ลำดับเรื่องก่อน-หลัง) – แก้ไขได้อย่างไร – สรุปแล้วเรื่องนี้ มีคติสอนใจอย่างไรบ้าง ทุกคำถามเมื่อนักเรียนตอบ ครูจะขอมติว่าเห็นด้วยหรือไม่ ใครจะเสนอเป็นอย่างอื่นบ้าง เป็นการฝึกประชาธิปไตยไปพร้อมกันด้วย ทุกครั้งที่ลงมติดยอมรับข้อความเหล่านั้นก็ให้นักเรียนผลัดกันออกมาเขียนข้อความลงในกระดาษเขียนเรื่องที่ติดไว้บนกระดานจนจบเรื่อง แล้วช่วยกันวาดภาพประกอบ

ขั้นที่ 4 อภิปรายสนทนาและวิเคราะห์อรรถลักษณะร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องในเนื้อความที่เขียนในขั้นที่ 3 ในขั้นนี้นักเรียนอ่านเรื่องที่เขียนมาพร้อมกัน แก้ไขคำที่เขียนผิดและข้อความที่ไม่สละสลวย จากนั้นวิเคราะห์อรรถลักษณะว่าเป็นอรรถลักษณะเดียวกันกับเรื่องที่อ่านในขั้นที่ 1 หรือไม่ ครูจะตั้งคำถามให้นักเรียนวิเคราะห์อรรถลักษณะร่วมกัน ถ้าไม่เป็นอรรถลักษณะเดิมก็ให้ช่วยกันปรับเปลี่ยนการดำเนินเรื่องใหม่ให้ถูกต้อง

ขั้นที่ 5 ทบทวนฝึกความแม่นยำและเสริมทักษะทางภาษา มีจุดประสงค์ย่อย 10 จุดประสงค์ ดังนี้

จุดประสงค์ที่ 1 เขียนเรื่องใหม่ที่มีอรรถลักษณะเดิมในขั้นที่ 3 ได้แล้ว ในขั้นนี้ให้นักเรียนช่วยกันเขียนในกลุ่มย่อย โดยหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้ตั้งคำถามและขอมติของกลุ่มเหมือนกับที่ครูทำในขั้นที่ 3

จุดประสงค์ที่ 2 วิเคราะห์อรรถลักษณะและแก้ไขงานเขียนในจุดประสงค์ที่ 1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานการเขียนในจุดประสงค์ที่ 1 แล้วดำเนินการเหมือนขั้นที่ 4 เมื่อวิเคราะห์เสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มแก้ไขผลงานของตนตามมติของเพื่อนๆ กลุ่มอื่นที่ช่วยกันวิเคราะห์

จุดประสงค์ที่ 3 สังเกต อ่าน และค้นคว้าเรื่องใหม่เพิ่มเติม ให้นักเรียนอ่านเรื่องใหม่ซึ่งมีอรรถลักษณะแตกต่างไปจากเดิมในจุดประสงค์ที่ 1 และตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ เล่าเรื่องที่อ่านหรือไปค้นคว้ามานำให้เพื่อนฟัง (เหมือนขั้นที่ 1) ในขั้นนี้สามารถบูรณาการไปกลุ่มสาระอื่นได้ โดยอ่านนิทานชาดก สารคดีท่องเที่ยว หรือวิธีการประดิษฐ์ดอกไม้ก็ได้ แล้วให้เขียนเรื่องตามอรรถลักษณะที่อ่าน

จุดประสงค์ที่ 4 เขียนเรื่องใหม่ของตนเองที่มีอรรถลักษณะของเนื้อความตามที่ได้สังเกต อ่าน และค้นคว้าในจุดประสงค์ที่ 3 โดยให้นักเรียนเขียนเรื่องร่วมกัน เขียนเรื่องใหม่จากการไปอ่าน ไปค้นคว้ามานำ โดยหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้ตั้งคำถาม ขอมติของกลุ่มว่าจะเขียนเรื่องอะไร มีการดำเนินเรื่องอย่างไร เหมือนการเขียนในจุดประสงค์ที่ 1

จุดประสงค์ที่ 5 วิเคราะห์อรรถลักษณะและแก้ไขงานเขียนของตนในจุดประสงค์ที่ 4 ดังนี้

- แต่ละกลุ่มผลัดกันนำเสนอผลงานเขียนของตนให้กลุ่มอื่นวิเคราะห์ วิพากษ์ แล้วช่วยกันแก้ไขปรับปรุงงานเขียน แต่ละกลุ่มช่วยกันแก้ไขปรับปรุงงานเขียนของตนตามข้อเสนอแนะ
- แต่ละกลุ่มผลัดกันอ่านสรุปความเรื่องที่เพื่อนเขียน แล้วช่วยแก้ไขคำผิด คำ/ข้อความที่ไม่สละสลวยโดยให้เหตุผลประกอบ

จุดประสงค์ที่ 6 รายงานการเขียนของตนเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียนได้ โดยอาจให้นักเรียนไปอ่านข่าว นิทาน สารคดี แล้วมารายงานด้วยการพูด การเขียน เล่าเรื่อง หรือพูด Talk show หรือโฆษณา พิธีกร นักข่าว เป็นต้น

จุดประสงค์ที่ 7 จับใจความสำคัญของเรื่องใหม่ตามที่ได้ อ่าน พร้อมทั้งบอก รายละเอียดของเรื่องที่อ่านได้

- ให้นักเรียนผลัดกันอ่านนิทาน เรื่องสั้น ข่าว จะเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรอง ก็ได้ ผลัดกันสรุปความ ผลัดกันเล่า
- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแข่งขันกันตอบคำถามจากเรื่องที่ได้อ่านจากครู/เพื่อน อ่าน เล่า หรือฟังจากเทป
- ให้นักเรียนแข่งขันกันเติมคำจากการอ่านข้อความ/เรื่องที่ขาดหายไป
- ให้นักเรียนอ่านเรื่องแล้วตั้งคำถาม ตอบคำถาม อ่านไปพบไป อ่านไป ประดิษฐ์ไป อ่านไปทำไป เป็นต้น

จุดประสงค์ที่ 8 เขียนย่อความหรือสรุปความจากการฟังหรือการอ่าน โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแข่งขันกันเขียนย่อความหรือจดบันทึกย่อของข้อความต่างๆ ภายในเวลาที่กำหนด

จุดประสงค์ที่ 9 เปรียบเทียบข้อแตกต่างและคล้ายคลึงของระบบตัวสะกดของคำและประโยคต่างๆ ได้

- ให้นักเรียนเล่นเกมต่อคำ ต่อประโยค หรือหาคำที่เป็นคำตรงข้าม หรือคำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือคำและประโยคในประเภทเดียวกัน เช่น โดมิโน บิงโก เกมจ่ายตลาด เป็นต้น

- ให้นักเรียนฟังคำ/ข้อความ/ประโยค แล้วเขียนตามหรือเติมข้อความเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดหายไป

จุดประสงค์ที่ 10 จัดกลุ่มและประเภทกลุ่มคำต่างๆ ที่พบในประโยคต่างๆ ได้

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มผลัดกันแสดงท่าทางตามความหมายของบัตรคำที่กำหนดให้ และให้นักเรียนกลุ่มอื่นทายว่าเป็นคำอะไร เขียนอย่างไร

- ให้นักเรียนแข่งขันกันค้นหาคำศัพท์จากพจนานุกรมและบอกความหมายของคำศัพท์นั้น

ข้อดี และข้อจำกัดของการสอนแบบ มปภ.

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบ มปภ. รูปแบบที่ 2 มีข้อดี และข้อจำกัดดังนี้

ข้อดี

- ★ นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน
- ★ นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิด จึงทำให้นักเรียนคิดเป็นและแก้ปัญหาเป็น เพราะรู้จักคิดวิเคราะห์เป็น
- ★ นักเรียนได้ฝึกการเป็นประชาธิปไตย ยอมรับเสียงข้างมาก เคารพมติของกลุ่ม
- ★ นักเรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข
- ★ นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน ทำให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
- ★ นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีความขยัน อดทน ทำงานจนสำเร็จ
- ★ นักเรียนได้ฝึกอ่าน ฝึกคิด ฝึกเขียน ทำงานเป็น
- ★ สามารถบูรณาการไปสู่ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ สามารถนำเรื่องใดก็ได้มาให้นักเรียนอ่านคิดวิเคราะห์ เขียนเป็นเรื่องราวได้

ข้อจำกัด

- ★ ใช้เวลามากในการคิดเขียนเรื่องในแต่ละเรื่อง
- ★ ต้องซ้ำ ย้ำ ทวนอยู่เสมอ
- ★ ถ้าครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบ มปภ. รูปแบบที่ 2 และเทคนิคที่เกี่ยวข้อง อาจทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนไม่บรรลุผล

แผนการออกแบบประสบการณ์หรือแผนการจัดประสบการณ์ EAP

รูปแบบการสอนแบบนี้เป็นการปรับปรุงมาจากลำดับขั้นตอนที่ใช้กันอยู่แล้ว คือ บทนำ เนื้อหา บทสรุป เพียงแต่ EAP ขยายช่วงเนื้อหาออกเป็น 4 ขั้นตอน ที่ชัดเจน คือ EAP ขั้นที่ 2 - 5 และเน้นความสนุกสนานในเนื้อหาที่เรียน ปลุกเร้าให้ผู้เรียนกระหายใคร่ที่จะรู้และคลี่คลายความจริงในชีวิตของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

การสอน EAP มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 อุ่นเครื่อง เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ละลายพฤติกรรมให้นักเรียนลืมปัญหา หรือสิ่งที่ไม่ชอบใจ ความคับข้องใจ เพื่อเตรียมพร้อมที่จะเรียนรู้ โดยใช้เพลงออกท่าทางสั้นๆ สนุกๆ เช่น เพลงยัม ส่วสดี เธอจำ หรือเกมกระรอกเปลี่ยนโพรง เป็นต้น

ขั้นที่ 2 แนะนำปัญหา/โจทย์ ครูนำเสนอโจทย์ปัญหาต่อผู้เรียน เช่น ร้องเพลงของดีเมืองชัยภูมิ อ่านกลอนภูมิใจเมืองชัยภูมิ ของคุณเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ให้นักเรียนเกิดมโนภาพ แล้วครูตั้งคำถามว่านักเรียนภูมิใจในเรื่องใด/ด้านใดของเมืองชัยภูมิ

ขั้นที่ 3 ไตร่ตรองทางแก้เฉพาะตน เน้นการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนแต่ละคนได้คิดค้นหาทางออกของปัญหาด้วยมุมมองของตนเอง แล้วสื่อสารออกมาเป็นชิ้นงานของตนเอง เช่น วาดภาพตามความถนัดของตนเอง นักเรียนวาดภาพลายเส้นพอเข้าใจ

ขั้นที่ 4 ระดมสมองทางออกโดยกลุ่ม หลังจากที่แต่ละคนได้ทางออกของปัญหาของแต่ละคนแล้ว ก็นำมาตรวจสอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อหาทางออกของกลุ่มร่วมกัน เช่น กิจกรรมระดมสมอง (Brain Storming) แบบต่างๆ โดยแต่ละคนนำเสนอภาพวาดของตนตามที่คิดไว้ให้สมาชิกฟัง แล้วสมาชิกในกลุ่มช่วยกันหลอมความคิดของทุกคนออกมาเป็นความคิดของกลุ่ม เช่น ภูมิใจแหล่งน้ำ ป่าไม้ ฟ้าใหม่ แผ่นดิน แหล่งท่องเที่ยว บุคคลสำคัญที่มีชื่อเสียงของชัยภูมิ

ขั้นที่ 5 สื่อสารทางออก โดยสมาชิกช่วยกันทำงาน/กิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนเรื่องราวที่ได้เรียนรู้มาทั้งหมด เพื่อก่อให้เกิดข้อสรุป หรือประสบการณ์เรียนรู้และช่วยให้นักเรียนเห็นวิธีการนำความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันนั่นเอง

ข้อดี และข้อจำกัด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบ EAP มีข้อดีและข้อจำกัดดังนี้

ข้อดี

1. นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิด คิดวิเคราะห์โจทย์ปัญหา และหาทางแก้ปัญหาต่างๆ ตั้งแต่ขั้นที่ 2
2. นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก ด้วยความมั่นใจ
3. นักเรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข
4. นักเรียนได้ฝึกทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถเป็นได้ทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดี
5. สามารถบูรณาการไปสู่กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้

ข้อจำกัด

1. ใช้เวลามาก
2. นักเรียนบางคนไม่ชอบคิด ครูต้องช่วยตั้งคำถามกระตุ้นความคิดหาทางออกให้ได้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Storyline

วิธีการสอนแบบ Storyline เป็นวิธีที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จะมีการผูกเรื่องแต่ละตอนให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเรียงลำดับเหตุการณ์ หรือที่เรียกว่ากำหนดเส้นทางเดินเรื่องโดยใช้คำถามเป็นหลัก เป็นตัวนำสู่การให้นักเรียนทำกิจกรรมอย่างหลากหลายเพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนตามสภาพจริงที่มีการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

องค์ประกอบที่สำคัญของ Storyline มีดังนี้

1. **ตัวละคร** หมายถึง บุคคล หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่ผูกขึ้นมา
2. **ฉาก** หมายถึง การระบุลักษณะของสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏตามหัวเรื่อง
3. **การดำเนินชีวิต** หมายถึง การดำเนินชีวิตของตัวละครว่าใครทำอะไรบ้าง
4. **เหตุการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้น** หมายถึง เหตุการณ์ที่ดำเนินชีวิตของตัวละคร เช่น เหตุการณ์อะไรที่เป็นปกติ เหตุการณ์อะไรที่ต้องแก้ไข เหตุการณ์อะไรที่ต้องดีใจ หรือแสดงความยินดี

ขั้นตอนการสอนแบบ Storyline

1. ศึกษาหลักสูตรเนื้อหาหลักสูตรสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เกี่ยวกับถิ่นที่อยู่อาศัย
2. กำหนดหัวข้อเรื่อง ควรเป็นเรื่องที่เด็กๆ สนใจ ช่วยขยายความรู้ของเด็ก เช่น ครูกำหนดหัวเรื่อง “ชุมชนของเรา”
3. เตรียมการผูกเรื่อง หรือเส้นทางการดำเนินเรื่อง ครูผูกเรื่องประวัติชุมชนที่ตั้ง สถานที่สำคัญของชุมชน
4. ตั้งคำถามหลักหรือคำถามสำคัญ ซึ่งจะทำหน้าที่เชื่อมโยงการดำเนินเรื่องในแต่ละตอน รวมทั้งเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ ครูตั้งคำถามว่าชุมชนของเรามีประวัติความเป็นมาอย่างไร ชุมชนของเรามีสถานที่สำคัญอะไรบ้าง บ้านของใครอยู่บริเวณใดของชุมชน วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของเรามีอะไรบ้าง กิจกรรมในวันสำคัญ หรือบุญประเพณีมีอะไรบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันคิด สืบค้น หาความรู้แล้วสื่อสารออกมาทางศิลปะ (โดยการวาดภาพลงบนผืนผ้า)

ข้อดี

1. ครูและนักเรียนเป็นหุ้นส่วน โดยครูวางโครงเรื่อง ในส่วนของนักเรียนลงรายละเอียดที่มาจากประสบการณ์ชีวิต
2. นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิด และเคารพในความคิดของกันและกัน
3. นักเรียนมีความภาคภูมิใจ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของผลงานที่สร้างขึ้น
4. สามารถบูรณาการไปสู่ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
5. ผู้เรียนสนุกสนาน และมีความสุขกับการเรียน การทำกิจกรรม

ข้อจำกัด

1. กิจกรรมนี้อาจจะเหมาะกับเด็กเล็กมากกว่าเด็กโต
2. ใช้เวลามาก

การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ มีขั้นตอน ดังนี้

1. การเลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษาโดยสำรวจความสนใจของ

ตนเองโดย

1.1 สังเกตและศึกษาข้อมูลจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวหรือชุมชน เพื่อศึกษาว่ามีเรื่องใดเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่จะศึกษา

1.2 ติดตามข่าว เหตุการณ์สำคัญ และสำรวจตนเองว่าสนใจที่จะศึกษาเรื่องใดเป็นพิเศษ

1.3 คิดเชื่อมโยงจากเรื่องที่เรียนปกติว่ามีเรื่องใดที่ต้องการจะศึกษาต่อเนื่อง

1.4 ร่วมคิดหาความเชื่อมโยงโดยใช้ Web หรือ Mind Map

1.5 เมื่อตัดสินใจแล้วว่าจะศึกษาเรื่องใด พยายามค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษาเพิ่มเติม

2. การวางแผน ประกอบด้วย

2.1 การกำหนดจุดประสงค์ โดยคิดทบทวน ไตร่ตรอง หาเหตุผลประกอบการคิดตัดสินใจว่า “ต้องการอะไรจากการกระทำโครงการนี้” เขียนสิ่งที่ตนเองต้องการพูดคุยกับเพื่อนเพื่อให้เกิดความมั่นใจยิ่งขึ้น

2.2 การตั้งสมมุติฐานโดยพูดคุยกับเพื่อนเพื่อกำหนดคำตอบล่วงหน้า ซึ่งอาจมีหลายคำตอบ แล้วเลือกคำตอบที่คาดเดาว่าเหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุด สอดคล้องกับเรื่อง/ปัญหา ประเด็นและจุดประสงค์ เขียนสิ่งที่คาดเดาไว้เพื่อรอผลพิสูจน์

2.3 การกำหนดการศึกษา โดยคิดว่าจะศึกษาเรื่องที่กำหนดไว้ใน ข้อ 2.1 และ 2.2 ได้อย่างไร แล้วเลือกวิธีการที่เหมาะสมและสามารถทำได้ จากนั้นกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการศึกษามาเรียงเรียงจัดทำเค้าโครงของโครงการ

3. การลงมือปฏิบัติ โดยลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนด และบันทึกข้อมูลทุกขั้นตอน ปรึกษากับเพื่อนและครูเป็นระยะๆ แล้วร่วมกันสรุปผลการปฏิบัติตามโครงการ

4. **การเขียนรายงาน** โดยศึกษารูปแบบการเขียนรายงาน ในลักษณะที่หลากหลาย เลือกวิธีการเขียนรายงานที่เหมาะสม ซึ่งประกอบด้วย ปัญหาที่ทำการศึกษาวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีดำเนินการค้นคว้า อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ ข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้ ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนประโยชน์และข้อเสนอแนะต่างๆ แล้วจัดทำเป็นเอกสารรูปเล่ม

5. **นำเสนอผลงาน** โดยศึกษาวิธีการนำเสนอที่หลากหลาย เลือกวิธีที่เหมาะสม เตรียมการนำเสนอผลงานที่ได้จากการทำโครงการในหัวข้อ กระบวนการศึกษา และผลที่ได้จากการศึกษา

ข้อดีและข้อจำกัด

ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน มีดังนี้

ข้อดี

1. ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกประเด็นที่จะศึกษา วิธีการศึกษา และแหล่งความรู้ด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนเป็นผู้ศึกษาหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทุกขั้นตอน
3. การศึกษาค้นคว้านั้นมีการเชื่อมโยงหรือบูรณาการระหว่างความรู้/ทักษะ/ประสบการณ์เดิมกับสิ่งใหม่
4. ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น
5. ผู้เรียนได้ฝึกการแก้ปัญหาในการทำงาน

ข้อจำกัด

1. ใช้เวลาในการเรียนรู้มาก เสียค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง
2. ผู้สอนให้คำปรึกษาและดูแลไม่ทั่วถึง
3. ถ้าผู้เรียนวางแผนการทำงานไม่ดีอาจทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ
4. ถ้าผู้สอนขาดความเอาใจใส่ หรือขาดความอดทน อาจทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ

การวิจัยในชั้นเรียน

ถ้าหากนักเรียนมีปัญหาไม่เข้าใจ ครูต้องศึกษาปัญหาของนักเรียนว่าแต่ละคนมีปัญหาเรื่องใดบ้าง แล้วคิดหาวิธีแก้ปัญหา ปรับเปลี่ยนกระบวนการสอน จัดทำนวัตกรรมแก้ปัญหา พัฒนาการเรียนของนักเรียน เก็บรวบรวมข้อมูล สรุปผล เขียนรายงานการวิจัย

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การร่อนด้วยการย่ำรวมมิตร
กระบวนการร่อนทันเวลาหลายวิชานี้ทำให้นักเรียน
ได้ผลเกินความคาดหมายจริง เพราะนอกจากนักเรียนจะ
สนุก มีความรู้กับการเรียน ได้ฝึกทักษะต่างๆ ทำให้
ได้ความรู้ที่จำทน จำนวนแล้ว ครูก็สนุก มีความรู้กับการ
ร่อนไปด้วย คือ Happy มีผลงานที่ภาคภูมิใจ
ทั้งห้องฝ่าย

บรรณานุกรม

- สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. 2554. 19 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนา
ความรู้และทักษะ. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
_____. 2554. 20 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม
การเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพมหานคร :
ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2550. การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา : กลยุทธ์
สู่ความสำเร็จในการพัฒนาการรู้หนังสือเพื่อปวงชน. ไม่ปรากฏ
ชื่อโรงพิมพ์.

โฉมเศรษฐีอาเชียน :ลือการเรียนรู้อู ประชาคมอาเซียน (2)

โดย...ปริชากร ภาชนะ และภักธสัณนัถ์ ชำนาญ

โรงเรียนภูเขียว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30

ยุทธศาสตร์ ด้านการศึกษาของอาเซียนที่สำคัญด้านหนึ่ง คือการเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน มีเป้าหมาย คือ การเสริมสร้างอัตลักษณ์ของอาเซียน การดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวประกอบด้วย การสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนอาเซียนในโรงเรียน การฝึกอบรมครู การสร้างสื่อการเรียนรู้ เป็นต้น (สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2554) ดังนั้นการเรียนการสอน อาเซียนในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียนและความรู้เกี่ยวกับ อาเซียนในด้านต่างๆ จึงเป็นคุณลักษณะหนึ่งของเด็กไทย ในประชาคมอาเซียนและการจัดการเรียนการสอน อาเซียนศึกษาจึงมีความสำคัญและเป็นภารกิจเร่งด่วนของ โรงเรียนที่จะต้องดำเนินการกำหนดนโยบาย จัดหลักสูตร โครงการ และสร้างความตระหนักให้กับครูและบุคลากร ทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) บทความนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะนำเสนอการบูรณาการ การเรียนรู้อาเซียนศึกษาในโรงเรียนโดยใช้เกมเศรษฐกิจ อาเซียน ซึ่งเป็นสื่อการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ เรียนรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้ง 10 ประเทศและความรู้เกี่ยวกับอาเซียน

ประกอบด้วย

รายละเอียดเกมแสดงดังภาพต่อไปนี้

จากภาพข้างต้นเป็นตัวอย่างเกมเศรษฐี ซึ่งนำเสนอข้อมูลพื้นฐานของประเทศลาว ส่วนประกอบของเกม ได้แก่ กระดานสำหรับเดิน เปี้ยสำหรับใช้เดินทางของผู้เล่น แต่ละคน โฉนดที่ดิน ชุมทรัพย์ ประตูปศวง และเงิน กติกาการเล่นไม่แตกต่างจาก เกมเศรษฐีทั่วไปที่นักเรียนเคยเล่น แต่นายธนาคารที่เป็นผู้กำกับการเล่นจะต้องมีการเตรียมความพร้อมและมีความรู้เกี่ยวกับประเทศนั้นเป็นอย่างดี เพราะภายในเกม จะมีช่องสัญลักษณ์อาเซียน หากผู้เล่นคนใดเดินทางมาหยุดที่ช่องนี้แล้วจะได้รับคำถาม เกี่ยวกับประเทศลาวจากนายธนาคาร หากตอบคำถามได้ถูกต้องผู้เล่นคนนั้นจะได้รับ รางวัลตามเงื่อนไขที่กำหนดในคู่มือการใช้สื่อ เมื่อนักเรียนเดินผ่านแต่ละช่องในกระดานนี้ นักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น เวียงวัง น้ำตก คอนพะเพ็ง น้ำตกตาดพาน ประตูปชัย วัดพระแก้ว วัดพระธาตุหลวง วัดเชียงทอง ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญและมีประวัติศาสตร์เกี่ยวกับสถานที่เหล่านั้นอย่างไร โดยมีนายธนาคาร เป็นผู้ให้ความรู้ระหว่างการเล่น นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับสินค้าส่งออกสำคัญและ พืชเศรษฐกิจสำคัญ เช่น ข้าวโพด ข้าว ถ่านหิน ทองคำ เป็นต้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง ลักษณะภูมิประเทศและความสำคัญของประเทศลาวที่มีต่ออาเซียน

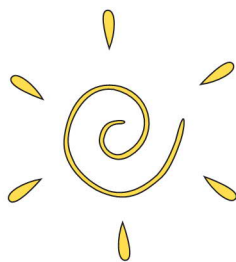

การเล่นเกมนี้นำให้นักเรียนได้เรียนรู้ระบบเงินตราของประเทศลาว โดยนักเรียนได้เรียนรู้ว่าสัญลักษณ์ที่ปรากฏบนธนบัตรของประเทศลาวมีอะไรบ้าง เช่น ท่านไกสอน พมวิหาน ซึ่งเป็นผู้นำสำคัญในการสถาปนาสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้ซึ่งประชาชนชาวลาวให้ความเคารพนับถือเป็นวีรบุรุษของชาติ สื่อการเรียนรู้นี้ทำให้นักเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของประเทศลาวผ่านการเล่นเกมที่นำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในมุมมองที่แตกต่างจากการเรียนการสอนในรูปแบบอื่น หรือการเรียนรู้จาก “ตราแผ่นดิน” ที่ปรากฏในธนบัตร ทำให้นักเรียนรู้ว่าตราประเทศลาว แสดงอัตลักษณ์ของประเทศลาวอย่างไรและมีความสำคัญต่อประชาชนชาวลาวอย่างไร เช่น ภาพธนบัตรใบละ 2,000 กีบที่แสดงในหน้าถัดไปนำมาใช้เป็นเครื่องมือให้นักเรียนเข้าไปเรียนรู้สำนึกถึงความเป็นชาติของประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนได้อย่างเหมาะสมและมีสื่อเช่นนี้อีกอย่างหลากหลาย

เมื่อนักเรียนเข้าใจถึงระบบเงินตราของประเทศลาว สื่อการเรียนรู้ยังบูรณาการ กับคณิตศาสตร์เรื่องความรู้สึกเชิงจำนวนและทศนิยม โดยครูสามารถกำหนดคำถาม ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างสกุลเงินกีบและสกุลของบาท โดยใช้อัตรา แลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ ซึ่งใช้มาตรฐานการแลกเปลี่ยนเงินตราจาก ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นมาตรฐานที่นำมาใช้จัดกิจกรรมนี้ เช่น หากนักเรียน มีเงิน 10,500,000 กีบ นำมาแลกเป็นเงินไทยได้เป็นเงินเท่าใด และหากนักเรียนมีเงิน 2,730 บาท นำมาแลกเป็นเงินประเทศลาวได้เป็นเงินกี่กีบ หรือหากนักเรียนและ เพื่อนๆ จำนวน 7 คน เข้าชมวัดพระธาตุหลวงเสียค่าบัตรเข้าชมคนละ 2,000 กีบ คิดเป็นเงินไทยแล้วนักเรียนและเพื่อนเสียค่าเข้าชมวัดพระธาตุหลวงจำนวนกี่บาท (1 กีบ เท่ากับ 0.0041 บาท อัตราแลกเปลี่ยนอ้างอิงจากธนาคารแห่งประเทศไทยวันที่ 17 กันยายน 2556)

หากเป็นเกมเศรษฐีประเทศมาเลเซียสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงินตราได้เช่นกัน หากนักเรียนมีเงิน 550 รिंगกิต นำมาแลกเป็นเงินไทยได้เป็นเงินเท่าใด และหากนักเรียนมีเงิน 25,000 บาท นำมาแลกเป็นเงินมาเลเซียได้เป็นเงินกี่ริงกิต (1 รिंगกิตเท่ากับ 9.9217 บาท อัตราแลกเปลี่ยนอ้างอิงจากธนาคารแห่งประเทศไทยวันที่ 17 กันยายน 2556) ในขั้นนี้ครูผู้สอนสามารถใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศออกแบบคำถามลักษณะดังกล่าวข้างต้น ทำให้นักเรียนฝึกทักษะการคูณทศนิยมและการเปรียบเทียบค่าเงินของแต่ละประเทศ อีกทั้งสามารถปรับระดับความยากง่ายของคำถามได้ตามความเหมาะสมกับผู้เล่นในแต่ละระดับชั้น

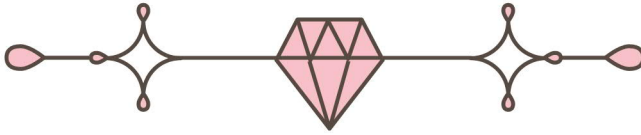

การเล่นเกมนี้นี้มีส่วนสำคัญในการฝึกทักษะการคิดและการวางแผน เพราะนักเรียนจะต้องวางแผนในการใช้จ่ายเงิน โดยแต่ละคนจะได้รับเงินและโฉนดที่ดินจำนวนหนึ่งจากนายธนาคาร จากการสังเกต ระหว่างการเล่นเกมนี้นี้จะเห็นว่านักเรียนแต่ละคนมีการคิดวางแผน การเล่นที่แตกต่างกัน เพื่อให้ตนเองบรรลุเป้าหมายของการเป็นผู้เล่น ที่ประสบความสำเร็จ มีการวางแผนการลงทุนจากโฉนดที่ดินและการเสี่ยงโชคจากการสุ่มโยนลูกเต๋า ซึ่งนักเรียนอาจจะเดินทางไปหยุดในช่องโฉนดที่มีเจ้าของกรรมสิทธิ์ เป็นต้น นั่นคือผู้เล่นแต่ละคนมีโอกาสในการบริหารความเสี่ยงและต้นทุนของการเล่นเกมนี้นี้เท่ากัน การวางแผนการใช้เงินและการคาดการณ์เกี่ยวกับการเดินทางจากการสุ่มโยนลูกเต๋าทำให้นักเรียนต้องใช้การคิดวางแผนในการลงทุนอย่างรอบด้านเพื่อให้ตนเองได้กำไรจากการลงทุนนั้น

ทำนองเดียวกันเกมเศรษฐกิจของแต่ละประเทศจะมีกติกาการเล่นเช่นเดียวกับประเทศลาวและทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียน จากข้อมูลในเกมเศรษฐกิจครบทุกประเทศ ซึ่งจะมีรายละเอียดของข้อมูลพื้นฐานเฉพาะของแต่ละประเทศแตกต่างกัน เมื่อนักเรียนเล่นเกมเศรษฐกิจอาเซียนครบจำนวน 10 ชุด จะทำให้นักเรียนเข้าใจและมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียน ทำให้นักเรียนมองเห็นภาพรวมของอาเซียนด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ความเป็นอยู่ของประชาชนชาวอาเซียน ความเข้าใจพื้นฐานนี้จะนำไปสู่ความตระหนักร่วมกันของชาวอาเซียนในอนาคต

ผลที่เกิดขึ้นจากการนำเกมเศรษฐีอาเซียนไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้เห็นว่าเกมเศรษฐีอาเซียนเป็นสื่อการเรียนรู้หนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสัญลักษณ์สำคัญของแต่ละประเทศ บุคคลสำคัญ สถานที่สำคัญ แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ สินค้าส่งออก ระบบเงินตราของแต่ละประเทศ เป็นต้น ทำให้นักเรียนเกิดความตระหนักรู้เกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียน จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นและความสำคัญของการร่วมมือสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นอนาคตของนักเรียนนั่นเอง ความสำเร็จและผลที่เกิดขึ้นจากการนำสื่อการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างบูรณาการและเกิดทักษะการคิดวางแผน สื่อการเรียนรู้นี้สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนอย่างกว้างขวางทั้งในระดับประถมศึกษาที่ 5 – 6 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะนักเรียนมีประสบการณ์ในการเล่นเกมเศรษฐีในรูปแบบอื่นๆ นักเรียนจึงเข้าใจวิธีการเล่นได้อย่างรวดเร็วและมีความสนุกสนานกับการเล่นเกม

เอกสารศึกษาเพิ่มเติม

นายปรีชากร ภาชนะ และ นางสาวภักภัสรินทร์ ชำนาญ.

(2556). **คู่มือการใช้สื่อการเรียนรู้เกมเศรษฐี
อาเซียน.** เอกสารต้นฉบับ

_____. (2556). **รายงานผลการประเมินโครงการ
เยาวชนไทยเยาวชนอาเซียน.** เอกสารต้นฉบับ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554) .

**แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคม
อาเซียน.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **การศึกษา
เพื่ออาเซียน : หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์
หนึ่งประชาคม.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ
: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

กิจกรรมส่งเสริม

ความคิดสร้างสรรค์

จาก กระดานหมุด

สู่ การเขียนด้วยจุดมัลติสกรีย์

โดย...จินทนา เหมะรักษ์

ครูโรงเรียนกมลศรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้สอนจำเป็นต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา โดยบูรณาการผ่านการเล่นและจัดกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการสูงสุด ตามศักยภาพ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข ซึ่งในสภาพปัจจุบันโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มนุษย์จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้สามารถเติบโตและเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต รู้จักแสวงหาความรู้ และนำมาใช้ในสถานการณ์ที่ตนต้องการได้อย่างเหมาะสม คุณลักษณะดังกล่าวนี้จำเป็นต้องปลูกฝังเด็กตั้งแต่ปฐมวัย และต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 8)

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนในวันนี้

ซึ่งทำได้โดยการให้เด็กทำงานศิลปะต่างๆ เช่น การวาดภาพ ปั้น ประดิษฐ์ภาพ ประดิษฐ์วัสดุ การแสดงออกทางดนตรี ละคร การเล่นน้ำ เล่นทราย การส่งเสริมจินตนาการโดยการเล่านิทาน การเล่นเกมบทบาทสมมติตามมุม เช่น มุมบ้าน มุมพยาบาล ฯลฯ และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งไม่จำเป็นต้องซื้อหาด้วยราคาแพง อาจเป็นวัสดุที่ไม่ใช้แล้วมาประดิษฐ์สร้างสรรค์ตามที่ตนต้องการ จุดประสงค์ที่สำคัญคือให้โอกาสเด็กทำงานตามที่ตนพอใจ เปิดโอกาสให้เด็กคิดและสร้างสรรค์ผลงานของตนเองออกมา ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 58) กล่าวถึง กิจกรรมสร้างสรรค์ว่าเป็นกิจกรรมที่ช่วยเด็กให้แสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการโดยใช้ศิลปะ เช่น การเขียนภาพ การปั้น การฉีก-ปะ การตัด-ปะ การพิมพ์ภาพ การร้อย การประดิษฐ์ หรือวิธีการอื่นที่เด็กได้คิดสร้างสรรค์ และเหมาะสมกับพัฒนาการ

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนจึงสนใจที่จะพัฒนาการจัดประสบการณ์ในกิจกรรมสร้างสรรค์ให้กับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนกมลศรีให้มีความหลากหลายมากขึ้น เพราะมีความเชื่อว่ากิจกรรมสร้างสรรค์สามารถพัฒนาเด็กได้แบบองค์รวม คือ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาได้ดี และที่สำคัญการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยนั้น นอกจากกิจกรรมจะต้องมีความหลากหลายแล้ว จะต้องมีการฝึกฝนบ่อยๆ เพื่อจะได้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและการสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่ขึ้น ประเด็นนี้ คือ จุดประกายสำคัญที่ทำให้ผู้เขียนคิดประดิษฐ์กระดานหมุนและจุดมหัศจรรย์ขึ้นมาใช้ในการจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียน

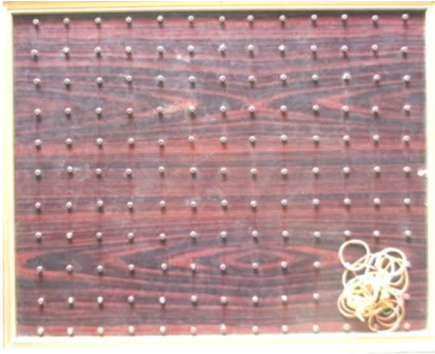
**“กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จากกระดานมุด
รู้การเขียนด้วยจุดมนั้สัรรรย์”**

ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนกมลศรี เกิดขึ้นจากหลักการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยในแต่ละวันนั้น จำเป็นจะต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมประมาณ 2 - 3 กิจกรรม สลับผลัดเปลี่ยนกัน ซึ่งโดยทั่วไปจะเน้นในการวาดภาพ ระบายสี การปั้น การปะติด การประดิษฐ์ การเป่าสี การพิมพ์ และอื่นๆ อย่างที่กล่าวมาแล้วข้างต้น กิจกรรมเหล่านั้นเป็นกิจกรรมที่เด็กได้เรียนรู้และคุ้นเคยกันมาโดยตลอด และที่สำคัญการจัดกิจกรรมเหล่านั้นส่วนใหญ่จะเน้นที่การใช้กระดาษเป็นส่วนใหญ่ ด้วยสภาวะปัจจุบันโลกของเราประสบกับปัญหาภาวะโลกร้อน

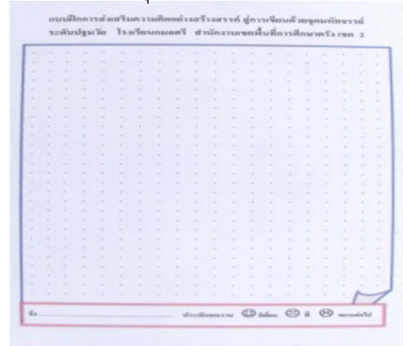
ผู้เขียนจึงได้คิดประดิษฐ์กระดานมุดและ
จุดมนั้สัรรรย์ขึ้นมาใช้ นอกจากจะเป็นวิธีการ
ที่ปลอดภัยในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
ของเด็กลั้ว คิดว่าจะเป็นแนวทางหนึ่งที่
สามารถปลูกฝังให้เด็กรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า
และช่วยลดภาวะโลกร้อนได้อีกทางหนึ่งด้วย

รูปแบบและการร่วมนวัตกรรม

กระดานหมุด

จุดมหัศจรรย์

1. **กระดานหมุด** คือ กระดานที่สร้างขึ้นจากแผ่นไม้อัดสำหรับทำกรอบรูปวิทยาศาสตร์ โดยใช้ด้านหลัง เนื่องจากเป็นพื้นเรียบและมีสีสวยงาม นำมาตัดให้ได้ขนาด 60 x 60 เซนติเมตร หรือตามความต้องการ หลังจากนั้น วัดช่องให้มีความกว้าง 1 นิ้ว จนเต็มพื้นที่กระดาน แล้วตอกหมุดด้วยนอตเกลียว และตกแต่งขอบด้วยไม้ค้ำกรอบรูป

วิธีการใช้ นำสายยางวงเส้นเล็กหรือเส้นใหญ่ (ตามความต้องการ) มาดึงจากหมุดตัวหนึ่งไปยังตัวหนึ่ง เพื่อสร้างเป็นเส้นหรือภาพต่างๆ ตามที่ต้องการ

2. **จุดมหัศจรรย์** คือ การออกแบบจุดลงบนหน้ากระดาษ A4 โดยแต่ละจุดมีความกว้าง 1 เซนติเมตร จนเต็มหน้ากระดาษ แล้วพิมพ์ลงบนกระดาษสติ๊กเกอร์สีขาว เพื่อสะดวกในการนำมาลอกติดบนแผ่นฟิวเจอร์บอร์ด และเคลือบด้วยพลาสติกใสอีกครั้งหนึ่ง

วิธีการใช้ ใช้ปากกาเมจิกวาดหรือเขียนลงบนกระดาษตามจุดที่ต้องการ ซึ่งจุดมหัศจรรย์นี้สามารถเขียนและลบได้เพราะได้เคลือบพลาสติกใสไว้ การลบภาพหรืองานที่ขีดเขียน คือ ใช้ผ้าชุบน้ำพอหมาดเช็ด และเช็ดด้วยผ้าแห้งอีกครั้งหนึ่ง แผ่นงานก็จะสะอาดและสามารถวาดหรือเขียนใหม่ได้อีก

รูปแบบการจัดกิจกรรม

ในการจัด “กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จากกระดานหมุดสู่การเขียนด้วยจุดมหัศจรรย์” จัดในกิจกรรมสร้างสรรค์และกิจกรรมเสริมกระบวนการจัดมีทั้งกระบวนการกลุ่มและรายบุคคล ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม 2 กิจกรรมหลัก คือ

ภาคเรียนที่ 1

1. กิจกรรมการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จากกระดานหมุด มี 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 พื้นฐานทางความคิด ในระยะนี้เปิดโอกาสให้เด็กเล่นกระดานหมุดอย่างอิสระ ประมาณ 1 เดือน เพื่อพัฒนาการด้านร่างกาย เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กในการหยิบจับ และดึงสายยางวงไปตามจุดเป็นเส้นต่างๆ ได้หรือไม่ อย่างไร

ระยะที่ 2 เสริมสร้างทางความคิด ใช้เวลาในการเสริมสร้างทางความคิด ประมาณ 2 เดือน ระยะนี้เป็นระยะที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็ก โดยเปิดโอกาสให้เด็กสร้างภาพบนกระดานหมุดด้วยการดึงสายยางวงเป็นภาพเรื่องราวตามความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง ซึ่งในการสร้างผลงานแต่ละครั้งเด็กจะต้องตั้งชื่อผลงาน และอธิบายผลงานให้เพื่อนๆ และครูฟัง ครูมีการจดบันทึกคำพูดของเด็กไว้เพื่อดูความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงในการสร้างสรรค์สิ่งที่แปลกใหม่ในเรื่องที่เด็กนำเสนอ

ระยะที่ 3 ถ่ายทอดความคิด/ สื่อความคิดเป็นภาพสัญลักษณ์ ระยะนี้เป็นระยะที่ส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการสู่การเขียน ใช้เวลาประมาณ 2 เดือน โดยเปิดโอกาสให้เด็กสร้างเป็นตัวเลขที่เด็กรู้จักและสร้างภาพแสดงค่าจำนวนตัวเลขนั้นๆ บนกระดานหมุดด้วยยางวงด้วยตนเอง

หมายเหตุ

1. การปฏิบัติกิจกรรม เริ่มจากกระบวนการกลุ่ม และปรับเปลี่ยนเป็นรายบุคคล ตามความเหมาะสม
2. ในการเก็บผลงานของเด็กจากกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้วยกระดานหมุด คือ การแสดงผลงาน และเก็บภาพโดยการถ่ายภาพ

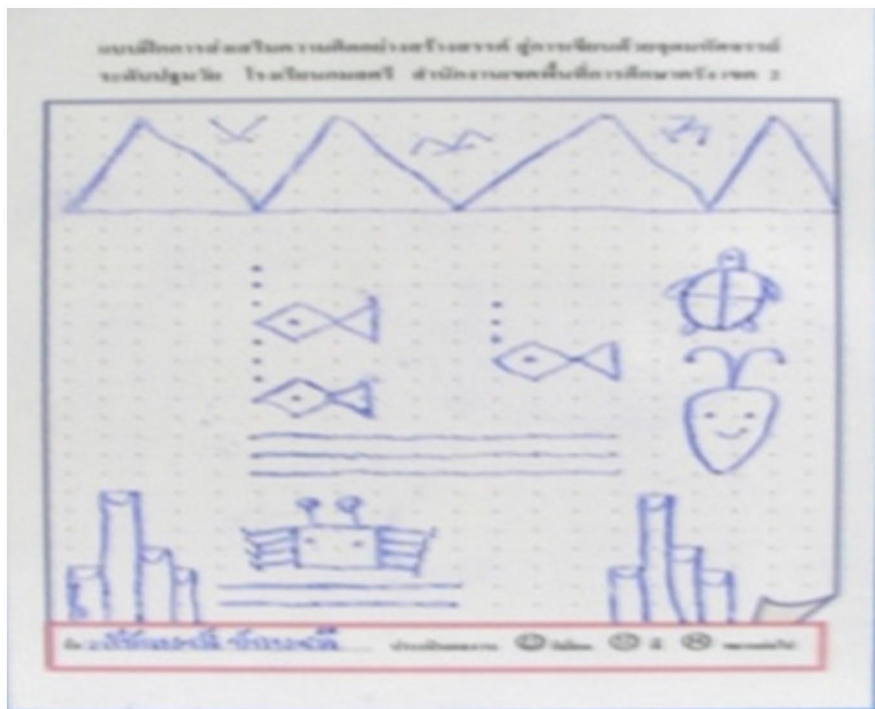
ภาคเรียนที่ 2

2. กิจกรรมส่งเสริมทักษะการเขียนด้วยจุดมหัศจรรย์ มี 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 พื้นฐานทางความคิด ในระยะนี้ เปิดโอกาสให้เด็กได้ขีดเขียนลากเส้นพื้นฐาน ซึ่งใช้สีเมจิกขีดเขียนเป็นเส้นพื้นฐานต่างๆ บนจุดในกระดาษมหัศจรรย์ตามความสนใจ และจากแบบ ตามลำดับความยากง่าย เช่น เส้นตรง เส้นเอียง เส้นทแยงมุม หรือวาดรูปเรขาคณิตต่างๆ เช่น สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม เป็นต้น โดยใช้เวลาในการให้เด็กได้ปฏิบัติประมาณ 1 เดือน

ระยะที่ 2 เสริมสร้างทางความคิด ระยะนี้เป็นระยะที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็ก โดยเปิดโอกาสให้เด็กสร้างภาพบนกระดาษจุดมหัศจรรย์ด้วยสีเมจิกเป็นเรื่องราวตามความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง ตามหน่วยการจัดประสบการณ์แต่ละสัปดาห์นั้นๆ และอธิบายผลงาน ครูมีการจดบันทึกคำพูดของเด็กที่อธิบายผลงานไว้ เพื่อดูความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงในการสร้างสรรค์สิ่งที่แปลกใหม่ของเรื่องราวในคราวต่อไป ในระยะนี้ใช้เวลาในการให้เด็กได้ปฏิบัติ ประมาณ 2 เดือน

ระยะที่ 3 ถ่ายทอด/ สื่อความคิดเป็นภาพและสัญลักษณ์ ใช้เวลาในการให้เด็กได้ปฏิบัติ ประมาณ 2 เดือน ระยะนี้เป็นระยะที่ส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการสู่การเขียน โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้เขียนตัวเลข และการวาดภาพแสดงจำนวน หรือเขียนคำง่ายๆ โดยเด็กอาจจะลอกเลียนแบบคำ หรือจำมา

หมายเหตุ

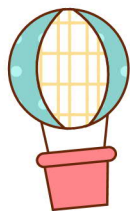
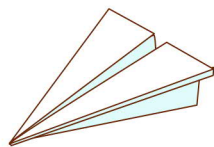
ในการเก็บผลงานของเด็กจากกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเขียนด้วยจุดมัทศจรรย์
คือ การแสดงผลงาน เก็บภาพโดยการถ่ายภาพ และถ่ายเอกสารผลงานไว้

รูปผลการดำเนินกิจกรรม

จากการที่ได้ประดิษฐ์กระดานหมุดและจุดมหัศจรรย์ขึ้นมาใช้เป็นเครื่องเล่นสัมผัส เพื่อให้เด็กได้เล่นในกิจกรรมสร้างสรรค์ และเล่นเสริมพบว่าเด็กมีความสนใจมาก จึงมีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้มีรูปแบบลำดับขั้นตอนถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ระดับปฐมวัย ชื่อ “กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จากกระดานหมุดสู่การเขียนด้วยจุดมหัศจรรย์” และในระยะเวลา 3 ปีที่จัดกิจกรรมนี้ ทำให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงในด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กที่หลากหลายตามลำดับขั้นตอน อาทิเช่น การดึงสายยางเป็นเส้นต่างๆ เป็นภาพ และเป็นตัวหนังสือง่ายๆ ที่เกิดจากการเล่นของเด็กบนกระดานหมุด อีกทั้งการที่เด็กได้เล่นขีด เขียน วาดภาพสื่อความคิดลงบนจุดมหัศจรรย์โดยผ่านการเล่น ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะในด้านการเขียนของเด็ก ซึ่งเด็กได้เรียนรู้ได้ตนเองและเขียนได้เองโดยอัตโนมัติเมื่อเขามีความพร้อม ทำให้เด็กสนใจและสนุกกับกิจกรรมส่งผลให้พัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับดี สรุปได้ดังนี้

ด้านร่างกาย สามารถพัฒนากล้ามเนื้อเล็กได้อย่างประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับสายตา และสามารถเขียนเป็นเส้นต่างๆ มีรูปทรงรายละเอียดและเขียนรูปสามเหลี่ยมได้ ซึ่งผลการประเมินพัฒนาการของเด็กในด้านนี้ อยู่ในระดับดี เกินร้อยละ 80 ทุกปี

ด้านอารมณ์ - จิตใจ ทำให้เด็กมีความมั่นใจและกล้าแสดงออกในการพูดอธิบายผลงาน และแสดงออกถึงความพึงพอใจในผลงานของตนเองและผู้อื่น ซึ่งผลการประเมินพัฒนาการและพฤติกรรมของเด็กในด้านนี้อยู่ในระดับดีเกินร้อยละ 80 ทุกปี

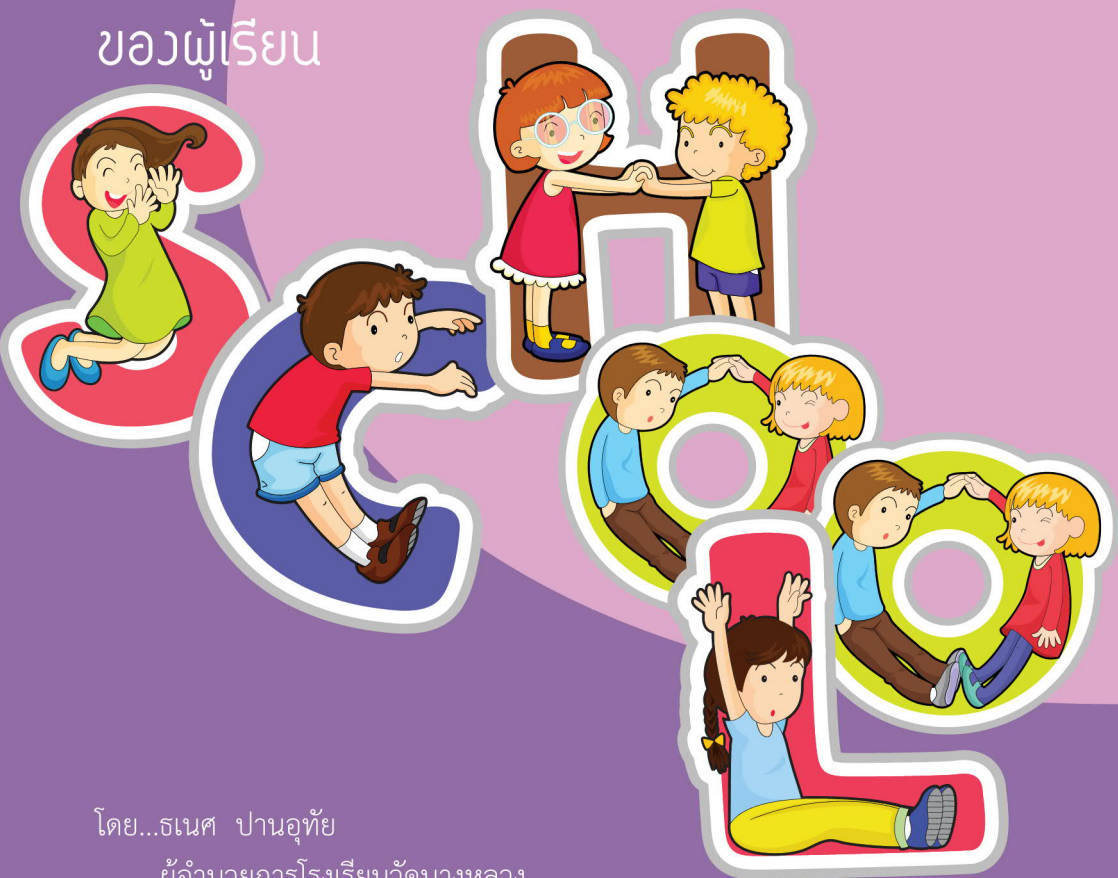
ด้านสังคม ทำให้เด็กได้รู้จักเล่นหรือทำงาน โดยมีจุดหมายร่วมกับผู้อื่น รู้จักแก้ปัญหาจากการเล่นทั้งเล่นเป็นกลุ่ม และเล่นคนเดียว ซึ่งผลการประเมินพัฒนาการและพฤติกรรมของเด็กในด้านนี้อยู่ในระดับดีเกินร้อยละ 90 ทุกปี

ด้านสติปัญญา ทำให้เด็กมีผลของพฤติกรรม ด้านการคิด ซึ่งแสดงออกทางด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยการสร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดที่เพิ่มขึ้นและแปลกใหม่อยู่ในระดับดี เกินร้อยละ 80 ทุกปี ทักษะด้านการพูด อ่าน และเขียนสื่อสาร สามารถพูดได้คล่องแคล่วขึ้นจากการที่เด็กได้อธิบายผลงานของตนเอง และใช้ภาษาในการสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย และการเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก เช่น เขียนภาพ เขียนขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษร เขียนเหมือนสัญลักษณ์ เขียนชื่อตนเอง รวมทั้งการเขียนตามแบบที่จำมา หรือลอกเลียนแบบได้ ซึ่งผลการประเมินพฤติกรรมของเด็กในด้านนี้อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 80

นอกจากผลการประเมินพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน มีผลอยู่ในระดับดีแล้ว ยังส่งผลให้ได้ระดับปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนกมลศรี ได้สร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะประสบความสำเร็จ ในการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันทักษะทางวิชาการ เกี่ยวกับ การเล่านิทาน การวาดภาพ การสร้างภาพด้วยการ ฉีก - ตัด - ปะ และการปั้นดินน้ำมันในระดับต่างๆ ทั้งระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่ และงานวิชาการต่างๆ จนผลงานและนวัตกรรม ชิ้นนี้เป็นที่พึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และเป็นที่ยอมรับของเพื่อนครู ผลงานดังกล่าวได้เผยแพร่ในงานต่างๆ เช่น งานสัมมนาวิชาการ การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ระดับปฐมวัยที่ดี ระดับภูมิภาค (ภาคใต้) จังหวัด สุราษฎร์ธานี งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคใต้ ครั้งที่ 60 จังหวัดตรัง โดยจัดนิทรรศการในส่วนการจัดการศึกษาระดับ ปฐมวัย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 เป็นต้น

แนวทางพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครู
ที่เน้นการสอนแบบโครงงาน
เพื่อส่งเสริมความสามารถ
การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์
ของผู้เรียน

โดย...ธเนศ ปานอุทัย

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางหลวง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ปัจจุบันเรื่องของ “การคิด” และ “การร่อนคิด” เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา แต่สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยตนเองยังดำเนินการกันน้อยและไม่ชัดเจน จึงก่อให้เกิดปัญหาอย่างต่อเนื่อง (บุญญาพร ปิ่นทอง. 2554 : ออนไลน์) เช่นเดียวกับผลจากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองของโรงเรียนวัดบางหลวง ประจำปีการศึกษา 2549 พบว่า มาตรฐานการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในระดับประถมศึกษา คือ มาตรฐานที่ 4 ด้านการคิด ซึ่งคณะกรรมการผู้ประเมินได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า สถานศึกษาควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ พร้อมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นระบบครบวงจรเพิ่มมากยิ่งขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้จัดทำโครงงานทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2549 : 3)

การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนได้ลงมือกระทำ
(*Learning by doing*) แล้วเรียนรู้จาก
ประสบการณ์ที่เกิดขึ้น (*Learning from
experience*) ซึ่งจะเป็นความเข้าใจที่คงทนระดม
เป็นประสบการณ์ใหม่ (John Dewey.1952)

ดังนั้นการศึกษาจึงต้องให้อิสระกับผู้เรียน โดยครูมีหน้าที่ออกแบบให้สอดคล้องกับประสบการณ์ และจิตการเรียนรู้ ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ความรู้ที่เกิดประโยชน์จริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งในปัจจุบันพบว่าการเรียนรู้แบบโครงการเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลผลิต คือ องค์ความรู้ตามสาระวิชาที่เรียน และมีการบูรณาการร่วมกับสาระการเรียนรู้อื่นที่จำเป็น อีกทั้งกระบวนการเรียนรู้อย่างเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาขึ้นตามความสนใจ ได้ศึกษาค้นคว้า วิจัย ทดลอง และลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริง ตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถของตนเอง ซึ่งอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หรือกระบวนการอื่นๆ ที่เป็นระบบและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไปใช้ในการแก้ปัญหา และศึกษาหาคำตอบในเรื่องนั้นๆ ภายใต้คำแนะนำ คำปรึกษา และความช่วยเหลือจากครูผู้สอน หรือผู้ที่เชี่ยวชาญ โดยคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข นำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริง (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2553 : 231, วิชัย โคตรหา.2553 : 12, พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ.2553 : 25)

ผู้เขียนในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางหลวง มีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน จึงสนใจที่จะพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นการสอนแบบโครงการ เพื่อส่งเสริมความสามารถการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนวัดบางหลวง และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูในด้านต่างๆ ให้กับผู้บริหารที่สนใจ โดยเป็นการพัฒนาครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคลากรหลักในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นบุคคลที่เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นครูควรช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีประสบการณ์ ทักษะการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายวิธีที่จะทำให้นักเรียนได้พัฒนา ไม่ติดอยู่ในกรอบเดิม หัวใจสำคัญคือสอนให้นักเรียนเรียนรู้เป็น ไม่ใช่สอนให้นักเรียนรู้แต่เพียงเนื้อหา แต่ต้องสอนให้นักเรียนมีความสามารถในการเรียนและมีประสิทธิภาพในอนาคต ซึ่งแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้น

การสอนแบบโครงการเพื่อส่งเสริมความสามารถการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนวัดบางหลวง ที่ผู้เขียนได้ศึกษาประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอนดังนี้

◎ **ขั้นที่ 1** การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment : NA) หมายถึง การศึกษาสิ่งที่มุ่งหวัง (What should be) การศึกษาสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน (What is) แล้ววิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสิ่งที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน จัดลำดับความสำคัญของผลที่เกิดขึ้น เพื่อกำหนดเป็นความต้องการจำเป็น วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างสิ่งที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน ศึกษาและกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ทั้งนี้ผู้เขียนได้ศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนวัดบางหลวงย้อนหลังกลับไป 1 ปีการศึกษา ประกอบด้วยผลการประเมินตามโครงการการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังมิพบพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเดิมๆ คือ สอนตามแบบเรียน วิธีการวัดและประเมินผลใช้แบบทดสอบเท่านั้น ข้อสอบส่วนใหญ่เป็นคำถามที่ต้องการคำตอบเพียงแค่อธิบายหรือถูกขาดการวัดประเมินผลที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สะท้อนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และการวัดประเมินผลตามสภาพจริง ผู้เรียนไม่สามารถนำเสนอองค์ความรู้ของตนเองผ่านวิธีการต่างๆ ที่หลากหลายได้ กระบวนการสืบค้นความรู้ของผู้เรียนยังไม่ครอบคลุมแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

◎ **ขั้นที่ 2** การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน (Heart : H1) หมายถึง การปรับ กระบวนทัศน์และสร้างวิสัยทัศน์ในการทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการสอน ของครู โดยการระดมสมอง ปรัชญาหรือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เริ่มจากการประชุมครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อวางแผนหาแนวทางพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครู กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมของโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ของนักเรียน แต่งตั้งคณะทำงาน บูรณาการการบริหารจัดการที่เน้นการสอนแบบโครงงาน แบ่งบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกคน ทุกฝ่าย

◎ **ขั้นที่ 3** การพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ (Head : H2) หมายถึง การพัฒนาครูด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อสร้างความพร้อมในด้านความรู้ แนวคิด ประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ เพื่อส่งเสริมทักษะ การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์แก่ผู้เรียน ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น อบรม ศึกษาดูงาน ศึกษาด้วยตนเอง การจัดหาสื่อ แหล่งเรียนรู้ด้านโครงการไว้บริการครู การประชุมครู เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เชื่อมต่อองค์ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และคุณค่าต่างๆ ที่นำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ของครู ครูร่วมกันสรุป และบันทึกเรื่องเล่าไว้เป็น แนวทางด้านการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ

◎ **ขั้นที่ 4** การลงมือปฏิบัติ (Hand : H3) หมายถึง การจัดการเรียนการสอน แบบโครงการเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ของผู้เรียน โรงเรียนวัดบางหลวงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การส่งเสริมครูให้จัดทำแผน การจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบโครงการ ด้วยโครงงานรูปแบบต่างๆ เช่น แบบทดลองสำรวจ ฯลฯ โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียน การสอนแบบโครงการ อำนวยความสะดวกด้านงบประมาณในการเชิญวิทยากรภายนอก เข้ามาให้ความรู้กับนักเรียนในโรงเรียน และบริหารจัดการด้านพาหนะในการนำนักเรียน ไปยังแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน

◎ **ขั้นที่ 5** การติดตามและประเมินผลการพัฒนาครู (Evaluation : E) หมายถึง การที่ผู้บริหารและครูผู้สอนปฏิบัติภารกิจในการส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ของผู้เรียนโรงเรียนวัดบางหลวงร่วมกัน โดยมีการประเมินผลตลอดระยะเวลาในการทำงาน ทำให้เกิดการเชื่อมต่อองค์ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และคุณค่าต่างๆ ที่นำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ของผู้สอน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนวัดบางหลวง โดยผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดการสอนแบบโครงการ แล้วมีการประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ความช่วยเหลือและปรับปรุง กระบวนการเรียนการสอนแบบโครงการให้บรรลุเป้าหมาย หลังจากนั้นคัดเลือกผลงาน ดีเด่นของครูและนักเรียนเพื่อเผยแพร่ เป็นแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนที่เน้น โครงการต่อไป

แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นการสอนแบบโครงงาน
เพื่อส่งเสริมความสามารถการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ของผู้เรียนโรงเรียนวัดบางหลวง

The Guideline to Develop Teaching Behavior Focusing on Project-Based Approach to Enhance Analysis
Thinking Ability and Synthesize Thinking Ability of Students at Watbangluang School

หลักการ :

พัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูโดยการ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางสะท้อนความคิด
ทางปัญญาจากเพื่อนครู เพื่อส่งเสริม
ให้ผู้เรียน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์
คิดสังเคราะห์

วัตถุประสงค์ :

เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครู
ให้นำไปสู่การสอนแบบโครงงานเพื่อ
ส่งเสริมความสามารถการคิดวิเคราะห์
คิดสังเคราะห์ของผู้เรียน

องค์ประกอบเชิงกระบวนการ :

ขั้นที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs
Assessment : NA) การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการ
สอนของครู วิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการ
จัดลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดแนวทาง วิธีการ
และแผนงานในการแก้ไขปัญหา

ขั้นที่ 2 การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน (Heart : H₁)
ปรับกระบวนการทัศน์และสร้างวิสัยทัศน์การทำงาน
ร่วมกัน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครู

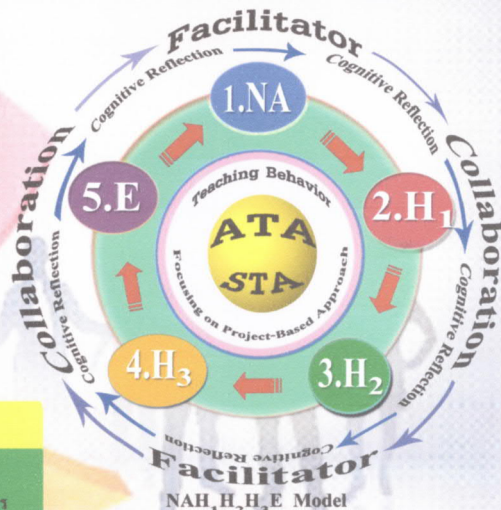
ขั้นที่ 3 การพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ (Head: H₂)
โดยใช้การจัดอบรม สัมมนา และการศึกษาด้วยตัวเอง

ขั้นที่ 4 การลงมือปฏิบัติ (Hand : H₃) ครูจัดการเรียนรู้ที่
เน้นการสอนแบบโครงงานให้กับนักเรียนแบบโครงงาน

ขั้นที่ 5 การติดตามและประเมินผล (Evaluation : E)
ผู้บริหารมีการติดตามและประเมินพฤติกรรม
การจัดการเรียนรู้ของครูทุกช่วงระยะของการจัดการเรียนรู้

แต่ละขั้นมีการสะท้อนความคิดเชิงปัญญา
(Cognitive Reflection)

แผนภูมิที่ 1 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นการสอนแบบโครงงาน
(NAH₁H₂H₃E Model)

NAH₁H₂H₃E Model
* ATA - Analysis Thinking Ability
STA - Synthesize Thinking Ability

Focusing on Project-Based Approach

องค์ประกอบเชิงเงื่อนไขการนำแนวทางไปใช้ :

- 1) ระบบสนับสนุน (Support System) ได้แก่ นโยบายและการให้
ความสำคัญของโรงเรียน
- 2) ความพึงพอใจ เริ่มที่จะร่วมพัฒนาวิชาชีพ และพัฒนาผู้เรียน
(Commitment)
- 3) การอำนวยความสะดวก การให้ความช่วยเหลือ (Facilitator)

ปัจจัยสนับสนุน

- 1) การพัฒนาพฤติกรรมการสอนต้องเกิดจากความตระหนักใน
ความสำคัญของความเป็นครู ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจจริงในการพัฒนาการ
จัดการเรียนรู้ ทุ่มเทเอาใจใส่กับการพัฒนาการเรียนการสอน
- 2) ต้นสังกัด และหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับเห็นถึงความสำคัญ
ในการพัฒนาครูซึ่งเป็นบุคลากรสำคัญในการการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

ข้อค้นพบ

จากการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นการสอนแบบโครงงาน เพื่อส่งเสริมความสามารถการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ของนักเรียน จะคงอยู่นานเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนและส่งเสริมจากผู้บริหารที่ต้องมีความต่อเนื่องสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจใช้หลักการนิเทศแบบมีส่วนร่วม หรือการเสริมพลังอำนาจ (Empowerment) มาใช้ในการกำกับ นิเทศ ติดตาม เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพสูงสุดอีกแนวทางหนึ่ง พึงให้ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องระลึกรู้เสมือนหนึ่งว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสอนแบบโครงงานนั้นเป็นการปฏิบัติหน้าที่ประจำ ที่เป็นการพัฒนาตนเอง (Routine to develop yourself) และถือว่าเป็นการพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนไปด้วยในคราวเดียวกัน นอกเหนือจากนี้กระบวนการ ขั้นตอน หรือเทคนิคการสอนต่างๆ ที่ครูได้จัดกระทำให้กับนักเรียนนั้นมีรายละเอียดแตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ หากแต่ในบางครั้งคุณครู สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพียงครั้งเดียวก็สามารถทำให้นักเรียนบรรลุมาตรฐาน และตัวชี้วัดมากกว่าหนึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้ และในขณะเดียวกันนักเรียนเองก็มี ความสุขที่ได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูได้ออกแบบขึ้นมา

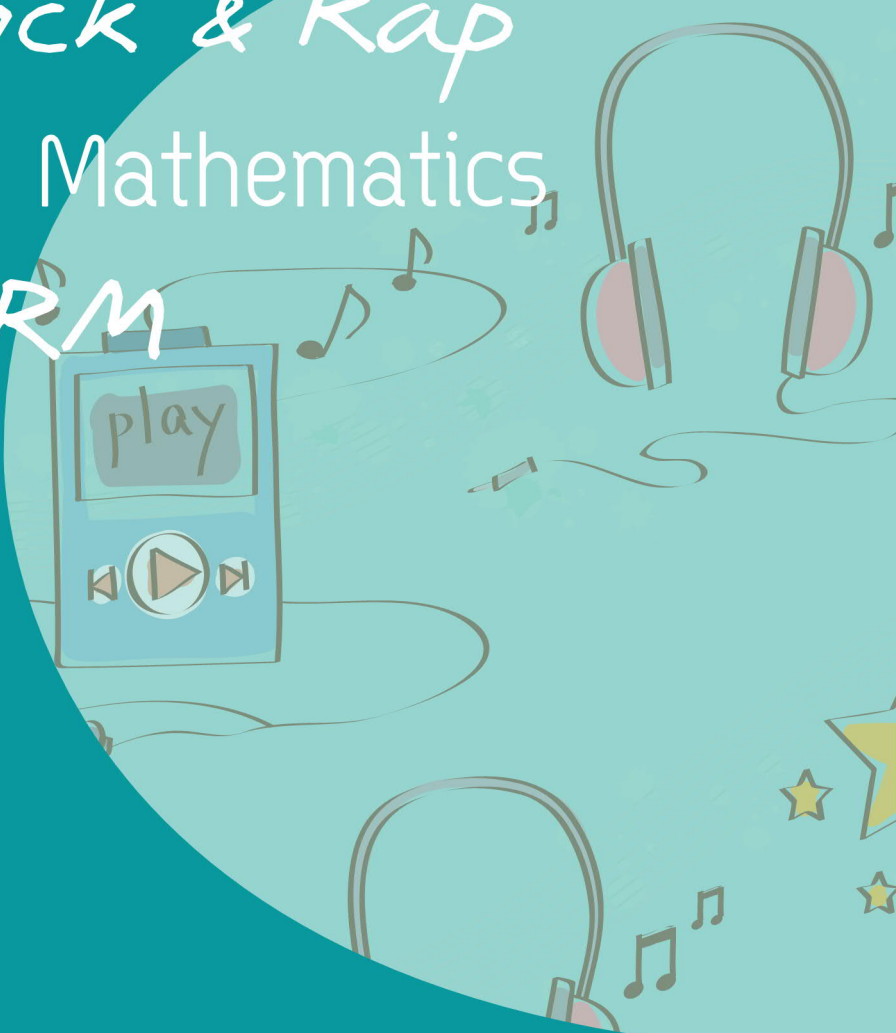
ผลวิจัย

1. ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2555 มีผลเฉลี่ยสูงกว่า คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ของปีการศึกษา 2554
2. ครูผู้สอนมีความพึงพอใจและมีความสุขในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสอน แบบโครงงาน ส่งผลให้เกิดการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน
3. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียน วัดบางหลวงในปีการศึกษาที่ผ่านมา จึงได้ส่งบุตรหลานมาเข้ารับการ ศึกษาเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. 2544. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กุสุมา พลช่วย. 2551. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนบ้านดอนโจด อำเภองาวใหญ่ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- คมสันต์ ก้านจักร. 2552. การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนโรงเรียนโนนป่าแก้ววิทยวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นิตนา ทองสงค์. 2552. แนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ประจวบ ผดุงโชค. 2551. การพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญญาพร ปันทอง. 2554. งานวิจัยภาษาไทยเรื่อง การคิดวิเคราะห์. สืบค้นจาก <http://imjungzzz109.blogspot.com/2012/07/blog-post.html#/2012/07/blog-post.html> เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2554.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, พเยาว์ ยินดีสุข และราชน มีศรี. 2553. การสอนคิดด้วยโครงงาน : การเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2553. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวความคิดแบบ Backward Design. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สันติภาพ ไกรกิจราษฎร์. 2550. แนวทางการบริหารจัดการเครือข่ายการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอมืองเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2549. รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษารอบสองของโรงเรียนวัดบางหลวง. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สุวิมล ว่องวานิช. 2550. การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Rock & Rap for Mathematics :RRM

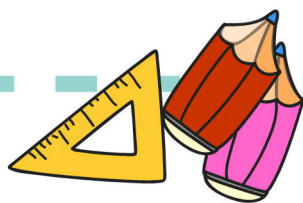
เรียนคณิตศาสตร์แบบมันๆ

โดย...นายกฤษกร จีรัง

โรงเรียนท่าข้ามวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15

จุดเริ่มต้นของ *Rock & Rap for Mathematics* :

RRM มาจากการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ที่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากสาเหตุหลายๆ อย่าง เช่น นักเรียนขาดความรู้พื้นฐานทักษะทางด้านคณิตศาสตร์ที่ดีพอ นักเรียนสนใจใฝ่รู้ในวิชาคณิตศาสตร์อยู่ในระดับต่ำ เจตคติของวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ ผู้เขียนซึ่งยืนอยู่ในจุดๆ นี้ ก็ควรที่จะต้องหาวิธีการในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้หรือเกิดพัฒนาการทางการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์โดยภาพรวมในปัจจุบัน พบว่ายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

ซึ่งอาจจะสังเกตได้จากผลการประเมินในโครงการ Programme for International Student Assessment (PISA) ที่ได้ดำเนินการประเมินการศึกษาทุก 3 ปี ใน 3 ด้าน ได้แก่ การรู้เรื่องการอ่าน การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ และการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ พบว่า ในการดำเนินการประเมินของ PISA ในปี ค.ศ. 2009 โดยภาพรวมแล้วนักเรียนไทยมีผลการประเมินด้านการรู้เรื่องคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ย 419 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ คือ 496 คะแนน โดยที่คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนไทยอยู่ในตำแหน่งช่วง 48 – 52 จาก 65 ประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยนานาชาติ พบว่า นักเรียนไทยมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยถึงหนึ่งระดับ และเมื่อศึกษาแนวโน้มตั้งแต่ PISA 2000 เป็นต้นมา พบว่า ในช่วงเวลาที่ผ่านไป ผลการประเมินมีแนวโน้มต่ำลงทุกขณะ ซึ่งตามเกณฑ์การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ 6 ระดับ ปรากฏว่านักเรียนไทยมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 52.5) รู้เรื่องคณิตศาสตร์ต่ำกว่าระดับพื้นฐาน นักเรียนที่รู้เรื่องคณิตศาสตร์ที่ระดับพื้นฐานมีมากกว่าหนึ่งในสี่เพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 27.3) และอีกหนึ่งในห้า (ร้อยละ 20.2) ที่รู้เรื่องคณิตศาสตร์สูงกว่าระดับพื้นฐาน และนักเรียนที่รู้คณิตศาสตร์ระดับสูง (ระดับ 5 กับระดับ 6) มีเพียงร้อยละ 1.3 และอยู่ในอันดับที่ 50 เมื่อเรียงตามสัดส่วนนักเรียนที่รู้คณิตศาสตร์ที่ระดับ 5 และระดับ 6 (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2552) หรือจากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่าข้ามวิทยาคาร จังหวัดปัตตานี ที่ผู้เขียนได้ปฏิบัติการสอนอยู่ พบว่าผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนที่อยู่ในระดับร้อยละ 75 ขึ้นไป (ผลการเรียนระดับ 3 - 4) มีเพียงร้อยละ 17.94 ซึ่งถือว่าต่ำ (กลุ่มงานวิชาการ โรงเรียนท่าข้ามวิทยาคาร. 2551)

อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่ไม่ประสบความสำเร็จ อาจเนื่องจากหลายสาเหตุหลายปัจจัย ซึ่งสาเหตุหนึ่งอาจเนื่องมาจากการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสื่อเอกสารที่นำเสนอสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม ได้ยาก อัมบุญ สิงห์อัสวิน (2550) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อการสอนเป็นสิ่งสำคัญ เป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ เป็นตัวกลางระหว่างผู้สอนกับนักเรียนในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ความคิดเห็น รวมทั้งเจตคติของผู้สอนไปสู่ผู้เรียน หรือกระทั่งสามารถทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่อการเรียนรู้ นั้น ดังนั้นสื่อที่ดีจึงควรเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และส่งเสริมให้เกิดเจตคติที่ดีต่อวิชานั้น และจากนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ เรื่องสมองกับศักยภาพในการเรียนรู้ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับระบบทางประสาทวิทยา การพัฒนาศักยภาพสมองในแต่ละช่วงวัย กระบวนการจัดการและกระตุ้นการเรียนรู้ ตามแนวทางพัฒนาการและการเรียนรู้ของสมอง เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีระดับสติปัญญา และวุฒิภาวะทางอารมณ์สูงขึ้น สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือเรียกว่า การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain - based Learning : BBL) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549)

โกวิท ประวาลพุกษ์ กล่าวถึงการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานว่า การจัดการเรียนรู้ต้องเริ่มจากการกระตุ้นให้นักเรียนมีความพร้อมในการเรียน ไม่เกิดการบังคับ กล่าวคือ นักเรียนมีส่วนกำหนดและเลือกหลักสูตรเอง จะทำให้นักเรียนมีอารมณ์เชิงบวก สนุก และสนใจ ครูผู้สอนต้องมีวิธีสังเกตว่านักเรียนมีวิธีการเรียนรู้อย่างไร จะรู้และทำนายนักเรียนอย่างไร ตลอดจนการชมเชยและให้รางวัลก็จะเป็นการเพิ่มอารมณ์ทางบวกในการเรียนรู้ การให้นักเรียนได้สัมผัสกับรสชาติแห่งความสำเร็จ จะทำให้นักเรียนสนใจเรียนและอยากเรียนในเรื่องต่อไป และการเรียนที่ดีที่สุด ง่ายที่สุด คือการลงมือทำจริง การเรียนรู้ที่ดีของนักเรียนจะต้องใช้ร่างกายทุกส่วนทั้งกาย สมอง และอารมณ์ การลงมือทำจริงจะทำให้นักเรียนเกิดความจำระยะยาว จำได้นาน และนำมาใช้ได้ทันที

ซึ่งจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน จึงทำให้ผู้เขียนได้สร้างนวัตกรรมที่ใช้ชื่อว่า Rock & Rap for Mathematics หรือ RRM โดยยึดแนวทางการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain - based Learning : BBL) เพื่อประกอบการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องระบบจำนวนเต็ม ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. เพลงคาราโอเกะคณิตศาสตร์

ซึ่งในเนื้อเพลงจะมีเนื้อหาบทนิยาม หลักการทางคณิตศาสตร์ และมีการเรียบเรียงเป็นดนตรี

2. แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาคณิตศาสตร์

เรื่อง ระบบจำนวนเต็ม ซึ่งนอกจากจะประกอบด้วยกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แล้วยังมีใบความรู้และแบบฝึกทักษะไว้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

3. คู่มือกิจกรรมการบริหารสมอง

(Brain GYM)

ซึ่งทั้ง 3 ส่วนได้ผ่านการหาคุณภาพโดยการตรวจสอบความสอดคล้อง โดยผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้เพื่อวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของนวัตกรรม ซึ่งจากผลการทดลองพบว่าประสิทธิภาพของนวัตกรรมเท่ากับ 81.56/82.22 และในส่วนของแบบวัดเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ เป็นแบบวัดที่ผู้เขียนได้สร้างขึ้น ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.90 ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของการสร้างและนำนวัตกรรม RRM คือ การนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ ทักษะด้านคณิตศาสตร์ และ นำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของผู้เรียนให้สูงขึ้น และ เมื่อนำไปใช้จัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ให้กับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่าข้ามวิทยาคาร อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี พบว่านักเรียนเกิดการ พัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีระดับเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ที่สูงขึ้น ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า

1. การสร้างนวัตกรรม RRM เป็นการนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมอง มาใช้ออกแบบจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของสมองแต่ละช่วงวัย โดยเฉพาะการนำเพลงและกิจกรรมการบริหารสมอง มาใช้ประกอบในการ จัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถทำได้ทุกขั้นตอนของกิจกรรม การเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน หรือขั้นสรุป เป็นการจัด การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ไม่เคร่งเครียด กระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในบทเรียน สร้างบรรยากาศที่ดี ภายในห้องเรียน นักเรียนเกิดการผ่อนคลาย สร้างความเป็นกันเองระหว่างนักเรียน กับครู นักเรียนกล้าซักถาม กล้าตอบ และทำให้นักเรียนเกิดการจดจำเนื้อหาในบทเรียน ได้เร็วขึ้น นักเรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหวยกไม้ยกมือ นักเรียนเมื่อได้ยินเพลงก็จะร้องตาม ร่างกายจะเคลื่อนไหว ประสาททุกส่วนจะถูกกระตุ้น นักเรียนจะตื่นตัวพร้อมสำหรับ การเรียนรู้และรับรู้ในสิ่งที่ครูต้องการ เป็นการปลุกสมองของนักเรียนให้ตื่นและ มีความพร้อมในการเรียนรู้ ร่างกายจะสดชื่นขึ้น จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ การมองเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว เกิดความจำทั้งระยะสั้นและระยะยาว มี อารมณ์ขัน นักเรียนมีความจดจ่อในบทเรียน

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรม RRM เป็นการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกิจกรรมภายในห้องเรียนประกอบด้วย การฟังเพลงคณิตศาสตร์ การมองภาพ การร้องเพลง กิจกรรมบริหารสมอง การซักถาม-ตอบ การศึกษาใบความรู้ และแบบฝึกทักษะ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้ระดับความคงทน (Retention Rate Level) ในการเรียนรู้สูง ซึ่งแนวคิดระดับความคงทนได้กล่าวไว้ว่า ในการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย การฟัง การเห็น การพูด และการทำ จะทำให้ความคงทนในการเรียนรู้มีระดับสูงถึงร้อยละ 90 นอกจากนี้แล้วการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรม RRM ยังสอดคล้องกับเทคนิคการเสริมแรงด้วยกิจกรรม (Activity Reinforcement) หรือที่เรียกว่า หลักของฟรีแม็ค (Premack Principle) ซึ่งหมายถึงการให้บุคคลได้ทำกิจกรรมที่ชอบทำมากที่สุดหรือให้สิทธิพิเศษหลังจากที่บุคคลแสดงพฤติกรรมเป้าหมาย อันมีผลทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเป้าหมายมากขึ้น ซึ่งอธิบายได้ว่า การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของผู้เขียน กิจกรรมการศึกษาใบความรู้ การทำแบบฝึกทักษะ การทบทวนบทเรียน เป็นกิจกรรมที่นักเรียนมีความชอบค่อนข้างน้อย เมื่อนำกิจกรรมการฟังเพลง ร้องเพลง หรือกิจกรรมการบริหารสมองซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักเรียนชอบหรือสนใจมากเข้ามาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมที่นักเรียนมีความชอบน้อย นั่นคือ การศึกษาใบความรู้ การทำแบบฝึกทักษะ การทบทวนบทเรียน ได้ดียิ่งขึ้น

3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วัตรกรรม RRM ทำให้บรรยากาศในห้องเรียนไม่ตึงเครียด นักเรียนมีอารมณ์ที่ผ่อนคลาย ไม่รู้สึกกดดัน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูมีความเป็นกันเองมากขึ้น โดย ชัยวัฒน์ เหล่าสีบสกุลไทย (2546) ได้กล่าวถึงบทบาทของเพลงและดนตรีที่มีต่อการเรียนการสอนไว้ว่าเพลงจะช่วยให้นักเรียนผ่อนคลายอารมณ์ ไม่เคร่งเครียด

ผู้เขียนพบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัตรกรรม RRM โดยยึดแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานนั้น ทำให้นักเรียนเกิดการตื่นตัวแบบผ่อนคลายไม่รู้สึกกดดันแต่มีความท้าทายชวนให้หาคำตอบ นักเรียนเกิดการจดจ่อในบทเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างสมาธิให้เกิดขึ้นและเป็นการเตรียมความพร้อมของสมองสำหรับการเรียนรู้เมื่อสมองมีความพร้อมมากเท่าใดการเรียนรู้ก็จะประสบผลสำเร็จมากเท่านั้น ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนี้ก็ตรงกับหลักคำสอนทางพุทธศาสนาที่เรียกว่า ไตรสิกขา ประกอบด้วย อริสัสสิกขา อริจิตตสิกขา อธิปัญญาสิกขา หรือที่เรียกว่า ศีล สมาธิ ปัญญา นั่นเอง

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอฝากเนื้อเพลง “แร็ปบวกลบจำนวนเต็ม” ไว้ในตอนท้ายบทความ หวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการนำไปปรับประยุกต์ใช้ โดยสามารถฟังได้จาก <http://www.youtube.com/watch?v=276fl1C25kw>

บวก บวก บวก บวก บวก บวก

ลบ ลบ ลบ ลบ ลบ ลบ

บวกบวกด้วยลบ จะตอบลบหรือตอบบวก

โอ้ย ทำยังไงมันง มันง มันสงกะสัย

มันข้องหัวจิต หัวใจ มาตั้งนาน

บวกบวกด้วยลบ จะตอบลบหรือตอบบวก

ลบบวกด้วยบวก จะตอบบวกหรือตอบลบ

โอ้ย ทำยังไงมันง มันง มันสงกะสัย

มันข้องหัวจิต หัวใจ มาตั้งนาน

บวกบวกด้วยบวก ต้องตอบบวก ตอบบวก

บวกได้เท่าไรนั้นเอาค่าสัมบูรณ์มารวมกัน

ลบบวกด้วยลบต้องตอบลบเช่นกัน

บวกได้เท่าไรนั้น เอาค่าสัมบูรณ์มารวมกัน

บวก บวกด้วยลบนั้นเครื่องหมายต่างกัน

เหมือนเธอกับฉันนั้นเราต้องมาบวกกัน

ลบต้องเอาลบเอาค่าสัมบูรณ์มาลบกัน

ตอบบวกหรือตอบลบนั้น ตามค่าสัมบูรณ์ตัวมาก

บวกบวกด้วยลบ จะตอบลบหรือตอบบวก

ลบบวกด้วยบวก จะตอบบวกหรือตอบลบ

โอ้ย ทำยังไงมันง มันง มันสงกะสัย

มันข้องหัวจิต หัวใจ มาตั้งนาน

มีคนสงสัยถ้าลบจะทำยังไง ให้ทำยังไง

มีคนสงสัยถ้าลบจะทำยังไง ให้ทำยังไง

ให้เปลี่ยนจากลบเป็นบวกและเปลี่ยนตัวลบเป็นจำนวนตรงข้าม

บวก บวก และทำตามวิธีการบวกนั้นไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2549). **คู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- กลุ่มงานวิชาการ. (2551). **แบบสรุปรงานกลุ่มงานวิชาการ โรงเรียนท่าข้ามวิทยาคาร**. ปัตตานี : โรงเรียนท่าข้ามวิทยาคาร.
- โกวิท ประวาลพฤกษ์. (2547). **การเรียนรู้ที่พัฒนาสมองได้สูงสุด**. เอกสารประกอบการอบรมการเรียนรู้แบบเพิ่มพลังสมอง. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ชัยวัฒน์ เหล่าสืบสกุลไทย. (2546). **เพลงเพื่อการสอนและการจัดกิจกรรมนันทนาการ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัมบุญ สิงห์อัศวิน. (2550). **คู่มือการใช้วิธีทัศน์เสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ**. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

CARE.

:หลักสูตรการสร้างภูมิคุ้มกัน

ต้านยาเสพติดในสถานศึกษา

สำหรับ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 6

จังหวัดเชียงใหม่

โดย...ดร.อวยชัย ศรีตระกูล

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1

สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในจังหวัดเชียงใหม่ปรากฏชัดว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถจับกุมดำเนินคดีผู้ค้ายาเสพติดได้อย่างต่อเนื่อง หมายความว่า การผลิต การค้า การนำเข้า (supply) ของชนกลุ่มน้อยในประเทศเพื่อนบ้าน ยังมีการขยายตัวมากขึ้น จังหวัดเชียงใหม่จึงเป็นเส้นทางสำคัญในการลักลอบขนและพักยาเสพติดเพื่อเคลื่อนย้ายไปยังภูมิภาคอื่นๆ แต่ในขณะเดียวกันสถานการณ์ด้านผู้เสพ (Demand) ก็ยังมีสถิติการจับกุมและบำบัดรักษาสูงขึ้นทุกปี มีเด็กสตรีเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

รัฐบาลจึงได้ประกาศนโยบายในปี 2555

ให้สร้างภูมิคุ้มกันแก่นักเรียน นักศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ได้ร้อยละ 50 และในปี 2556

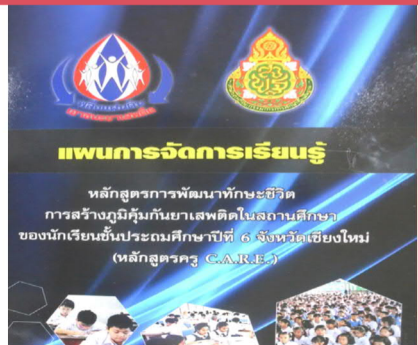
*กำหนดเป้าหมาย ป้องกันเยาวชนวัยเรียนให้ภูมิคุ้มกันต้านยาเสพติด
ครอบคลุมนักเรียนชั้น ป.5 และชั้น ป.6 ทั่วประเทศให้ได้ร้อยละ 80*

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดนโยบายในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้พ้นภัยยาเสพติดต่อเนื่องมาเป็นปีที่ 3 แต่การจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมป้องกันต่างๆ ของโรงเรียนยังไม่มีเครื่องมือ หรือนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ใช้ในการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาโดยตรง การสร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สร้างภูมิคุ้มกันต้านยาเสพติด จะเป็นทิศทางแนวทางป้องกันสำคัญที่จะให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้อย่างเข้าใจและมีทักษะชีวิตในการป้องกันตนเองอย่างรอบด้าน

การพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วม
เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะชีวิต ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันด้านยาเสพติด
โดยใช้แนวการจัดการกิจกรรมแบบช่วยเหลือเอื้ออาทร (C.A.R.E.)
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่

หลักสูตร CARE. และแผนจัดการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2555 ใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่

หลักสูตรการสร้างภูมิคุ้มกัน ป้องกันยาเสพติด ของนักเรียนชั้น ป.5 และ ป.6 ที่เรียกว่าหลักสูตรแคร์ เป็นการพัฒนาครูในสถานศึกษาที่มีอยู่เข้ามาร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันยาเสพติดในระดับประถมศึกษาอย่างยั่งยืน

นักยุทธ *CARE*. มีตัวย่อ มาจาก

C = Capability

(ความสามารถของนักเรียนในการเรียนรู้พิษภัย โทษของยาเสพติด)

A = Anti-Drug Awareness

(ทักษะชีวิตในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันด้านยาเสพติด)

R = Responsibility

(ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่นด้านการต่อต้านยาเสพติด)

E = Efficiency in Education

(ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา)

วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 6 ให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะชีวิต ตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมสร้าง ภูมิคุ้มกัน และป้องกันยาเสพติด มีการดำเนินชีวิต สามารถปรับตัวต่อ สภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลง โดยมีกระบวนการคิด และการตัดสินใจ เหมาะสม สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข

หลักการ

1. หลักสูตร CARE. เป็นหลักสูตรที่จัดสร้างขึ้นโดยความร่วมมือของบุคลากรจากหน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัด เชียงใหม่
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น สามารถ บูรณาการได้กับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งการศึกษาในระบบ ของโรงเรียน นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

จุดหมาย

ประพฤติดุปฏิบัติตนเองด้านพฤติกรรมอย่างเหมาะสม มีจิตสำนึก และ เจตคติด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตระหนักเห็นคุณค่า ความสำคัญของคุณภาพชีวิตของตนเองและผู้อื่น มีจิตสำนึกที่มุ่งทำประโยชน์ แก่สังคม อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและ หลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ

1. มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดอย่างถูกต้อง และมีความสามารถในการสื่อสาร การคิดอย่างมีระบบ การตัดสินใจแก้ปัญหาและ มีทักษะชีวิตด้านการป้องกันยาเสพติดอย่างสร้างสรรค์
2. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีทักษะการจัดการกับอารมณ์ ความเครียด มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย รวมถึงการรู้จักสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และหลีกเลี่ยงยาเสพติดให้โทษ

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนมีความรู้ มีความตระหนัก และรู้เท่าทันถึงความเสี่ยง โทษ และพิษภัยของยาเสพติด ทางร่างกาย จิตใจ และด้านสังคม อธิบายผลกระทบของการดื่มเหล้า สูบบุหรี่ กัญชา และสารระเหย ที่มีต่อสมองและร่างกายที่กำลังพัฒนา รวมถึงรู้จักวิธีดูแลสุขภาพของตนเอง ได้รับคำปรึกษาแนะนำที่ดี มีการพัฒนาจิตใจให้สมบูรณ์ เข้มแข็ง ให้เป็นภูมิคุ้มกันของตนเอง เป็นพลังร่วมต่อต้านยาเสพติดของสังคม

2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบ จำแนกข้อเท็จจริงกับข้อมูลข่าวสาร ปัญหาการใช้ยาเสพติดประเภทต่างๆ เห็นคุณค่า และตัดสินใจเลือกปฏิบัติในกิจกรรมที่ดีเชิงสร้างสรรค์ ทั้งดนตรี กีฬา วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม ศิลปะ หรือกิจกรรมสร้างสรรค์อื่นๆ ที่สามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

3. นักเรียนรู้จักคิดอย่างมีระบบ และนำไปใช้ในการหลีกเลี่ยงยาเสพติด มีทักษะในการสื่อสารที่ดี รวมทั้งทักษะในการแสดงออกอย่างมั่นใจ และการโต้ตอบเป็นอย่างไร สามารถประยุกต์ใช้ทักษะเหล่านั้นในลักษณะที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงต่างๆ ได้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตร CARE. มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามการพัฒนาทักษะชีวิต ในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ เพื่อรองรับสังคมในอนาคต 5 ประการ ดังนี้

1. สมรรถนะในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ ทักษะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร ประสพการณ์ ด้านการหลีกเลี่ยงยาเสพติด สามารถเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาด้านยาเสพติด การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลัก เหตุผล และความถูกต้อง

2. สมรรถนะในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ ตัดสินใจอย่างเป็นระบบ และดำเนินการในการแก้ปัญหาส่วนตัว และปัญหาทางสังคม ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างสร้างสรรค์

3. สมรรถนะในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการคิดการแก้ปัญหา อุปสรรคที่ต้องเผชิญสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม บนพื้นฐาน ของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ สามารถประยุกต์ความรู้มาใช้ในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านยาเสพติด และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ

4. สมรรถนะในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการ ด้านยาเสพติด ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง รู้เข้าใจตนเอง สามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม มีสัมพันธภาพอันดีระหว่างบุคคลในชุมชน สังคมและเป็นพลเมืองของโลกที่ดี

5. สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยี มีความสามารถในการตัดสินใจเลือกใช้ การสื่อสาร เทคโนโลยีด้านต่างๆ มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา ตนเองอย่างเหมาะสมและมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีพฤติกรรมด้านทักษะชีวิต ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ทั้ง 8 ประการ คือ รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต ปฏิเสธการใช้จ่ายเสพติด มีวินัย ใส่ใจคุณธรรมในการดูแลตนเองและผู้อื่นให้ห่างไกล ยาเสพติด ใฝ่เรียนรู้รู้คุณธรรม ติดตามข่าวสาร รู้เท่าทันเหตุการณ์ อยู่อย่างพอเพียง ในวิถีชีวิตที่ปลอดภัย มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ ในการช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อส่วนรวม ด้านการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตร CARE. ได้นำเนื้อหาและองค์ประกอบทางวิชาการที่มีความสำคัญ สำหรับผู้เรียนมาบูรณาการ จัดทำเป็นมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหลักสูตร แบบมีส่วนร่วม ดังนี้

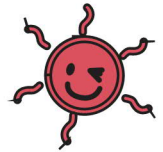
1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ)

1.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

1.2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมชุมนุม To Be Number One สถานักเรียน การส่งเสริมโครงการคุณธรรม

2. กิจกรรมตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน กิจกรรมเครือข่ายผู้ปกครอง การพัฒนาทักษะชีวิต

3. กิจกรรมในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตร D.A.R.E และมาตรฐาน สุขศึกษาแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา

ตัววัด

นักเรียนชั้น ป.5 และ ป.6 สามารถวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดได้ วิเคราะห์ผลกระทบของการใช้ยาและสารเสพติด ที่มีต่อร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยจากการใช้ยาและหลีกเลี่ยงสารเสพติด

ผลการใช้หลักสูตร

ผลการใช้หลักสูตรในปีการศึกษา 2555 ที่ผ่านมา ประเมินจากผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 109 คน พบว่า มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนร้อยละ 87.5 มีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร้อยละ 82.78 ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดมากขึ้นร้อยละ 76.11 ครูผู้สอน จำนวน 109 คน พบว่า ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองร้อยละ 75.1 บูรณาการเรื่องยาเสพติดร่วมกับสาระอื่นๆ ร้อยละ 24.90 ส่วนนักเรียน 777 คน พบว่า ร้อยละ 92.17 มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการป้องกันยาเสพติดในระดับมากที่สุดและมาก ร้อยละ 87.66 มีทักษะหลีกเลี่ยงยาเสพติด ร้อยละ 87.32 สามารถปฏิเสธการชักชวนของเพื่อน ร้อยละ 86.95 นำไปขยายความรู้ และร้อยละ 91.83 มีความตั้งใจที่จะไม่ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด นอกจากนี้ ยังพบว่าครูที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้นักเรียนมีคะแนน O - NET สูงขึ้นในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาพลศึกษา ปีการศึกษา 2555 สูงขึ้นอย่างชัดเจน

หลักสูตร CARE. เป็นหลักสูตรที่จัดสร้างขึ้นโดยความร่วมมือของบุคลากรจากหน่วยงานทางการศึกษา ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 – 6 , เทศบาลนครเชียงใหม่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ โดยได้รับงบประมาณจากศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ โดยมี รศ.ดร. เสริมศรี ไชยศรี หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นที่ปรึกษา สำหรับในปี 2556 รัฐบาลประกาศขยายการสร้างภูมิคุ้มกันนักเรียนชั้น ป.5 และ ป.6 เพิ่มเติมให้ได้อีก 80 คนะทำงานจึงได้ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร CARE. ใหม่ โดยปรับปรุงสาระการเรียนรู้และจัดทำแผนการสอนนักเรียนชั้น ป.5 ปรับปรุงแผนการสอนนักเรียนชั้น ป.6 และจะจัดอบรมวิทยากรครู CARE. จาก 6 เขตพื้นที่ จำนวน 120 คน เพื่อนำหลักสูตร แผนการสอนไปเป็นแนวทางจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องให้ครบทุกโรงเรียนทุกชั้นเรียนในจังหวัดเชียงใหม่อย่างเป็นรูปธรรมและสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาได้อย่างยั่งยืนต่อไป

รพธ.

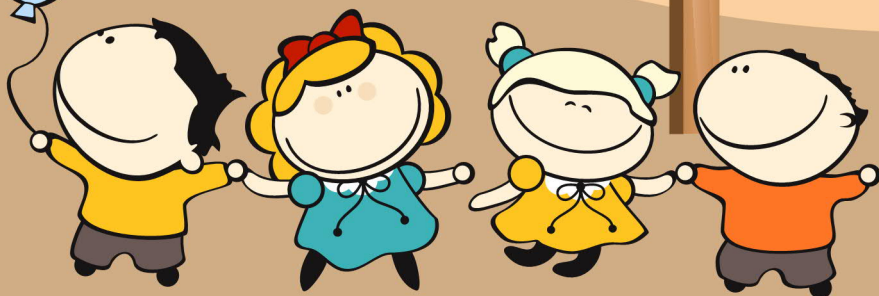
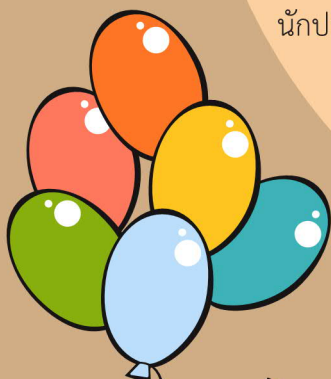
สร้างความพร้อม

ในเด็กไทย

ก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนอย่างมั่นใจ

ในปี 2558

โดย...กรุณา ศิริฤกษ์อุดมพร
นักประชาสัมพันธ์ สพฐ.

“ประชาคมอาเซียน” (ASEAN Community)

เป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของ 10 ประเทศสมาชิกอาเซียนภายในปี 2558 โดยมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน คือ “การสร้างประชาคมอาเซียนที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง มีกฎเกณฑ์กติกาสู่ที่ชัดเจน และมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง” การก้าวไปสู่ประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์ ภายใต้คำขวัญคือ

“หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม”

(One Vision, One Identity, One Community)

จึงมุ่งเน้นไปที่การเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างประเทศสมาชิกในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านกฎระเบียบ และความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน ซึ่งประชาคมอาเซียนประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนของแต่ละประเทศก็มีความตื่นตัวในการเตรียมพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมการเป็นประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน หากเด็กและเยาวชนในประเทศสมาชิกอาเซียนได้มีประสบการณ์ตรง มีความรู้ ความเข้าใจในการเป็นประชาคมอาเซียน อัตลักษณ์ของพลเมืองอาเซียน การเห็นคุณค่าของการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน และมีเครือข่ายการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันก็จะทำให้เกิดความพร้อมและกล้าที่จะเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนได้อย่างมั่นใจ

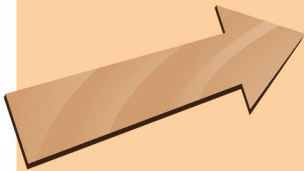
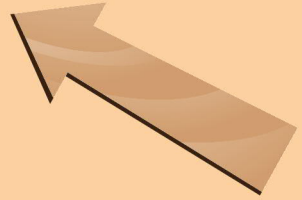
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ให้ความสำคัญในการสร้าง
ความตระหนักรู้ และความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง
เพื่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของบุคลากร
ครู และนักเรียน โดยได้เตรียมความพร้อม
ให้กับโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโครงการพัฒนา
ประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาใน
ภูมิภาค (Education Hub) โครงการพัฒนาสู่
ประชาคมอาเซียน (Spirit of ASEAN) ที่จัดการ
เรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในรูปแบบ
ศูนย์การเรียนรู้อาเซียน 3 รูปแบบ คือ แบบ
Sister School Buffer School และ ASEAN
Focus School โครงการภาษาที่สอง โครงการ
พัฒนาภาษาอังกฤษสู่อาเซียน โครงการ
โรงเรียนในฝัน โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล
เป็นต้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน
ในรูปแบบที่หลากหลาย รวมถึงการติดต่อสื่อสาร
กับโรงเรียนในประเทศสมาชิกประชาคม
อาเซียนผ่าน ICT แต่อย่างไรก็ตามการจัดโอกาส
ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากวิถีชีวิต
ของการอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นๆ ที่อาศัยอยู่
ในประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน จะเป็น
การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้ง รวมถึง
สร้างความตระหนักและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับ
ประชาคมอาเซียนและประเทศสมาชิกได้อย่าง
แท้จริงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้ครูและเด็กได้ประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน มีความรู้ความเข้าใจในการเป็นประชาคมอาเซียน ศิลปวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของพลเมืองอาเซียน รวมทั้งการเห็นคุณค่าของการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน 2 กิจกรรมด้วยกัน คือ การเชิญครูและนักเรียน 10 ประเทศสมาชิกอาเซียนเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมปฏิบัติการนานาชาติประชาคมอาเซียน ครั้งที่ 2 ในหัวข้อ “การทำงานร่วมกันเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน” นอกจากจะมีการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรม การเรียนรู้ในเรื่องของหน้าที่และความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่น การทำงานร่วมกันเป็นทีม การสร้างความรู้ และการแบ่งปัน ผ่านกิจกรรมปฏิบัติการ เกม และการอภิปรายกลุ่มย่อยแล้ว ยังมีการจัดเทศกาลอาเซียนหรือ ASEAN Festival เพื่อแสดงเอกลักษณ์ประจำชาติในด้านต่างๆ และผลงานการอยู่ร่วมกันเป็นประชาคมอาเซียน ผลที่ได้นั้นเกินคาด ทั้งครูและนักเรียนทุกประเทศที่เข้าร่วมกิจกรรม เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เห็นคุณค่าต่อการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน ประทับใจที่ได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกัน ช่วยกันคิด ช่วยกันแก้ปัญหา แม้จะเป็นเพียงช่วงเวลา 7 วัน ก็พร้อมที่จะสร้างเครือข่ายการศึกษาระหว่างกลุ่มประชาคมอาเซียน และนำประสบการณ์ที่ได้รับไปเผยแพร่และปรับใช้ในประเทศของตนได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

อีกกิจกรรมหนึ่งคือการจัดงานชุมนุมลูกเสือจังหวัดชายแดนภาคใต้ไทย – ประชาคมอาเซียน ครั้งที่ 9 ประจำปี 2556 ซึ่ง สพฐ. โดยสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ได้เชิญลูกเสือ เนตรนารี และผู้บังคับบัญชา ประเทศ สมาชิกอาเซียน ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม สร้างสัมพันธ์อันดี มีความสามัคคี มีคุณธรรม มีความเสียสละ ทำคุณประโยชน์แก่สังคม มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งมีจำนวนลูกเสือ เนตรนารี และผู้บังคับบัญชา ทั้งประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียนเข้าร่วมกิจกรรมจำนวนถึง 1,713 คน ค่ายลูกเสือเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งนอกจากจะได้เรียนรู้เรื่องสำคัญของกิจการลูกเสือในแต่ละฐานย่อย แต่ละค่ายลูกเสือ และสถานที่สำคัญบริเวณค่ายแล้ว สิ่งสำคัญก็คือการได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ศาสนา การช่วยกันคิด ช่วยกันแก้ปัญหา และการได้อยู่รวมกันเป็นประชาคมอาเซียน ก็จะส่งผลให้ทุกคนมีระเบียบวินัย มีภาวะผู้นำอยู่ในตนเอง มีความรักความสามัคคี รู้จักเสียสละ ทำคุณประโยชน์แก่ สังคมประชาคมอาเซียน โดยมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ นำพาประเทศชาติ ให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศได้ในอนาคต

นี่เป็นเพียงตัวอย่างโครงการที่ สพฐ. จัดขึ้นเพื่อให้เด็กไทยได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และเห็นความแตกต่างในการใช้ชีวิตร่วมกับเพื่อนต่างชาติในวัยใกล้เคียงกัน รู้เขา รู้เรา ก็จะทำให้เด็กไทยได้เรียนรู้ เข้าใจ และพร้อมจะก้าวสู่การเป็นพลเมืองอาเซียนได้อย่างมั่นใจ และเมื่อถึงปี 2558 มาถึง ประเทศไทยก็จะเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนที่มีความแข็งแกร่ง ร่วมกับประเทศสมาชิกสร้างโอกาสและรับมือสิ่งท้าทายทั้งด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ สามารถเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศทุกด้าน เด็กและเยาวชนไทยก็จะเป็นพลเมืองอาเซียนได้อย่างมั่นใจและอยู่ร่วมกับประเทศสมาชิกเป็นประชาคมอาเซียนอย่างมีความสุข

วารสารวิชาการ

เป็นวารสารที่จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการ เกี่ยวกับ หลักสูตร สื่อ การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา รวมทั้งเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์ ต่อการปฏิบัติงานด้านการศึกษาของครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ข้อความใดๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการฉบับนี้ เป็นความคิดเห็นเฉพาะของผู้เขียน ซึ่งอาจไม่ตรงกับความคิดเห็นของคณะที่ปรึกษาและคณะกรรมการวารสารวิชาการ

ขอเชิญชวน

ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาร่วมส่งบทความ วิชาการ ด้านการศึกษา มาลงเผยแพร่ในวารสารวิชาการ ความยาว ไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ A4 ขนาดตัวอักษร 16 พอยท์ (บรรณานุกรมอ้างอิง เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทความเท่านั้น) พร้อมภาพประกอบ

ส่งมาได้

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
ตึก ๙๗๙.3 ชั้น 3 กระทรวงศึกษาธิการ
ถนนราชดำเนินนอก

เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

หรือ e-mail : obec1234@hotmail.

เจ้าของ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ที่ปรึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายอภิชาติ จีระวุฒิ)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายกมล รอดคล้าย)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายอ่องจิต เมธยะประภาส)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายโรจน์ ฤกษ์เจริญ)

ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา

ที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาส

ที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน

คณะบรรณาธิการ

บรรณาธิการ : นางสาวไพรวลัย พิทักษ์สาธิต

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นายศกุนตลา สุขสมัย

นางสาวพนิดา บัวมณี

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว

2249 ถนนลาดพร้าว แขวงสะพานสอง เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร 10310

โทรศัพท์ : 0 2538 3022, 0 2538 0410 โทรสาร : 0 2539 3215 เว็บไซต์ : www.suksapan.or.th

ประเทศไทยมีความตื่นตัวเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมาก ดังจะเห็นได้จากการแสดงความสามารถของนักเรียนที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเป็นภาษาอังกฤษก็ต้องขอชื่นชมนักเรียนที่แสดงวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการปรับตัวและเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของคนไทย ซึ่งต้องใช้กระแสของความตื่นตัวให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดการศึกษา โดยจะต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านหรือประเทศอาเซียนอย่างจริงจัง เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยม ความคิด ทักษะคิด ภาษา ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณี เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งหรือความขัดข้องหมองใจต่อกัน หมายถึงการเอาใจเขามาใส่ใจเรา นอกจากนี้ ต้องส่งเสริมให้มีผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับประเทศอาเซียนด้วย

ในส่วนของภาษา ควรเน้นความรู้ที่นำไปใช้ได้จริง รู้อย่างเชี่ยวชาญ ซึ่งความรู้ที่จะใช้ในการสนทนา ทักทาย ก็ควรรู้แต่ไม่จำเป็นต้องบังคับแค่ยี่สิบคำเด็กเจนเกินไป เพราะการที่จะเรียนภาษาหลายภาษาพร้อมๆ กัน คงเป็นไปได้ยาก ภาษาจะต้องเรียนตามความถนัดและความสนใจ โดยต้องส่งเสริมให้มีคนจำนวนหนึ่งที่เรียนรู้ได้อย่างแตกฉานและใช้งานได้อย่างจริง

ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวเพิ่มเติมถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทยในด้านต่างๆ เช่น

การเตรียมความพร้อมเพื่อเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา (Education Hub) ซึ่งก็ต้องเปิดกว้างให้มีการเชิญบุคลากรจากต่างประเทศ หรือการเปิดสถานศึกษาหรือมหาวิทยาลัยต่างประเทศในไทยด้วย ในส่วนของมหาวิทยาลัยไทยก็ควรจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ มีการเรียนการสอนที่ใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มจำนวนนักเรียนนักศึกษาอาเซียนมาเรียนในไทยมากขึ้น นอกจากนี้ ในส่วนของกรอบคุณวุฒิวิชาชีพจะนำไปใช้ในส่วนของการร่วมมือด้านการอาชีวศึกษากับประเทศอาเซียน ซึ่งขณะนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กำลังดำเนินการ เพื่อประโยชน์ในการถ่ายเทและเคลื่อนย้ายแรงงานระดับฝีมือ

ด้านภาษา มีคนจำนวนหนึ่งที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาพอสมควร แต่การเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา ไม่จำเป็นต้องประเมินเด็กนักเรียนหรือประชาชนทุกคน แต่ต้องหาผู้ที่มีความสามารถทางภาษาที่ดีและเพียงพอสำหรับทำงานด้านการศึกษา ซึ่งขณะนั้นมหาวิทยาลัยทั้งรัฐและเอกชนหลายแห่งสามารถจัดการศึกษาให้แก่นักศึกษาต่างประเทศ ซึ่งมีแนวโน้มจะเพิ่มจำนวนมากขึ้นด้วย เป็นการแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของมหาวิทยาลัย หากมีทิศทางการดำเนินการที่ชัดเจน และมีการส่งเสริมอย่างจริงจังก็จะมีศักยภาพเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามระบบการศึกษาต้องมีความพร้อมรองรับผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ บุคลากรทางการศึกษาจากต่างประเทศด้วย

ปาฐกถา นายจาตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
ประธานเปิดงาน “การศึกษาไทยพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : Thai Education for ASEAN Community” เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2556 ณ ฮอลล์ 9 เมืองทองธานี
จากเว็บไซต์ www.moe.go.th